

Grönstrukturplan- redogörelse för inkomna remissyttranden

Ansvarig förvaltning: Kommunledningskontoret

Ansvarig tjänsteman: Planarkitekt och Samordnare för miljöutveckling

Innehåll

Beslut om remissförfarandet.....	3
Läshänvisning	3
Sammanfattning	5
Kartberättelsen.....	3
Sociala medier och hemsidan.....	3
Övrig kommunikation.....	3
Länsstyrelsens remissyttrande	8
Bilaga till yttrande avseende grönstrukturplan för Vaggeryds kommun	10
Partigruppernas yttranden.....	14
Liberalerna.....	14
Kristdemokraterna	14
Socialdemokraterna	15
Intern remiss till nämnder och förvaltningar	29
Miljö- och byggnämnden	29
Tekniska nämnden	30
Kultur- och fritidsnämnden	35
Barn- och utbildningsnämnden	39
Socialnämnden	40
Föreningar	41
Attilla Brukshundsklubb	41
Skillingaryd-/Vaggeryds Ornitologiska Förening	42
Hembygdsföreningen Skillingaryd.....	43
Vaggeryds Skid- och Orienteringsklubb	43
Naturskyddsföreningen i Vaggeryd/Skillingaryd.....	44
Grannkommuner	46
Gislaveds kommun	46
Övriga inkomna synpunkter	46

Beslut om remissförfarandet

Kommunstyrelsen beslutade 2019-08-14 att remissversionen av Grönstrukturplanen och dess tillhörande underlagsrapporter skulle skickas ut på remiss internt och externt under hösten 2019. Remissvaren skulle vara kommunledningskontoret tillhanda senast den 1 november 2019.

Remissen för planeringsunderlaget skickades ut internt i organisationen till berörda nämnder samt till partigrupperna. Remissen skickades även ut till externt berörda organisationer, föreningar, grannkommuner och myndigheter. Underlaget lades även ut på kommunens externa webbplats under remissperioden.

Kartberättelsen

Inför remissen skapades en digital sammanfattning av grönstrukturplanen i form av en kartberättelse. Berättelsen har möjliggjort bättre interaktion med kartunderlaget. Fokus har varit på att berätta om vad grönstruktur och ekosystemtjänster är samt redogöra för grönstrukturen i respektive tätort. Kartberättelsen har fått 1300 visningar.

Sociala medier och hemsidan

Annonser har publicerats på Facebook. Bidragit till 225 länkklick totalt till kartberättelsen. 34 som gillat, 5 som kommenterat på Facebook.

Grönstrukturplanen har varit huvudnyhet på www.vaggeryd.se. Från den 2 september till den 1 november fick nyheten 859 visningar.

Storlys har delats via Instagram. Ca. 400-500 visningar. Exempel på fakta som delats:

- Fakta om biologisk mångfald och att 1 miljon arter riskerar att utrotas.
- Fakta om respektive ort- vad man kallar dem i planen, tex "lövträdens ort".
- Fakta om stress och natur "Ta en dos natur!" + bild.
- Fakta om skyddsvärda träd
- Bild och hänvisning till länken till kartberättelsen

Övrig kommunikation

Tryckta flyers om remissen har delats ut till följande forum:

- Föreningarna i Natur- och miljörådet
- Dialog i Åker
- Invigning av Stensjökvarnskogens naturreservat

Läshänvisning

Inkomna remissyttranden redovisas kategorivis baserat på vem det är som lämnat in dem. Texten under varje rubrik är den skrivelse som inkommit från respektive instans. Det som projektledningen svarar på yttrandet noteras med "Svar:" samt en efterföljande text som är överstruken med färg.

Färgerna innebär följande:

Grön: yttrandet införs enligt förslag.

Gul: yttrandet införs delvis enligt förslag, följt av en motivering.

Röd: yttrandet kommer inte resultera i ändringar i planen, följt av en motivering.

Sammanfattning

Planen föreslås kompletteras med följande delar innan godkännande:

- En analys av närheten till grönstruktur från bostad och/eller arbetsplatser så att det går att se om det finns områden som saknar närnatur.
- En sammanfattning
- En del om uppföljning av planen läggs till i slutet av huvuddokumentet
- Förslås att "sociala- och hälsofrämjande ekosystemtjänster" ändras till "kulturella ekosystemtjänster" för att följa den nationella standarden från Boverket och Naturvårdsverket.
- Ikonerna för ekosystemtjänsterna och rubriksättningen på ekosystemtjänsterna i strategierna ändras till de nyligen framtagna ikonerna från Boverket. Projektledningen ser en fördel att följa standarden satt av Boverket och Naturvårdsverket.

Följande strategier föreslås läggas till:

- Kommunen strävar efter att det finns **stråk av naturmark** längs alla vägar, gång- och cykelvägar. Där det är möjligt sköts ytorna på ett sätt som främjar gräsmarkernas infrastruktur. (Baserat på miljö- och byggnämndens yttrande)
- Vid förnygring av skog planteras flera olika trädarter (där marken tillåter) samt att åldersvariation bland träden för att öka mångfalden. (Förslag från arbetsgruppen baserat på Socialdemokraternas yttrande)
- Öppna dagvattenlösningar prioriteras (Baserat på yttrande från Naturskyddsföreningen).
- Odlingslotter stimuleras i närheten av flerbostadsområden. (Förslag från Socialdemokraterna)
- **Informativa kartor och skyltar** om ekosystemtjänster sätts upp i kommunens naturområden. (Förslag från arbetsgruppen baserat på kultur- och fritidsnämndens och Länsstyrelsens yttrande)
- Kommunen undviker exploatering av jordbruksmark (betes- och odlingsmark) och följer den regionala och nationella livsmedelsstrategin. (Strategin doldes av misstag av en bild i dokumentet inför utskick av remissversionen. Strategin har funnits med under hela arbetets gång och delgivits KSAU/ KS men inte i det utskickade remissunderlaget).

Följande strategier föreslås revidering:

-**Utpekade gröna stråk förstärks** för att göra tätorterna mer attraktiva och på kommunövergripande nivå för att stärka artbestånden. "

Revideras till: **Utpekade gröna stråk för lövskogen, gräsmarkerna, våtmarkerna samt vatten och stränder prioriteras** i samhällsplaneringen för att öka landskapets förmåga att leverera ekosystemtjänster.

"Tätorternas framtida exploatering ska sträva efter att **integrera bebyggelse och grönstruktur.**"

Revideras till: Tätorternas framtida exploatering ska sträva efter att **integrera bebyggelse och grönstruktur** i högre utsträckning genom att arbeta med allmän platsmark för att minimera förlusten av livsmiljöer. Grönytefaktor i detaljplaner rekommenderas som lämpligt verktyg.

”Kommunen tar hänsyn och strävar efter att ständigt **öka kunskapen om nyckelfaktorer** (betydelsefulla levnadsmiljöer för en fungerande grönstruktur). ”

Revideras till; Kommunen **ökar kunskapen internt i organisationen om var nyckelfaktorer finns** (betydelsefulla levnadsmiljöer för en fungerande grönstruktur). Ett verktyg kan vara att uppdatera av den kommunövergripande Naturvärdesinventeringen från år 1975.

”**Naturliga funktioner** som agerar klimatanpassade prioriteras i det tätortsnära landskapet. Exempel är att spara gröna ytor och träd vid vårdcentraler, äldreboenden för temperaturregulering och skolor, värna om våtmarker och skapa infiltrationsytor.”

Revideras till: ”**Naturliga funktioner** som agerar reglerande av lokalklimatet prioriteras i det tätortsnära landskapet. Exempel är att spara, skapa och stärka grönstruktur i centrummiljöer, vid vårdcentraler, äldreboenden och skolor.”

”**Klimatanpassning** tas med som **rutin** i planeringssammanhang. ”

Revideras till: **Reglerande av lokalklimat** tas med som perspektiv tidigt i detaljplaneprocessen när nya områden planeras.

”Vid planering och exploatering av nya områden och hårdgjorda ytor ska kommunen värna om och sträva efter **fler gröna ytor, fasader och tak.**”

Revideras till: Vid planering och exploatering av nya områden och hårdgjorda ytor ska kommunen värna om och sträva efter **fler gröna ytor, fasader och tak. Exempel på verktyg att använda är grönytefaktor.**

”Tätortsnära grönområden, motionsstråk och friluftsområden är **tillgängligt för invånarna** och områdenas värden lyfts och stärks i samhällsutvecklingen.”

Revideras till: Prioriterade tätortsnära friluftsområden är **tillgängliga för alla invånare** och anpassningar görs för de med kognitiva och/ eller fysiska funktionsvariationer.

”I samhällsplaneringen beaktas hur **de kommunala verksamheterna** får sin närnatur tillgodosedd (vårdboenden, skolor etc.) men också hur nya exploateringar påverkar befintliga rekreativsmöjligheter.”

Revideras till: Delas upp i flera strategier:

”I samhällsplaneringen beaktas det tidigt i planprocessen hur exploateringar påverkar befintliga värden för fysisk hälsa och mentalt välbefinnande. ”

”Grönytor vid **äldreboenden, trygghetsboenden, gruppboenden samt daglig aktivitet ska vara av sådan karaktär att det ger mervärde för medborgaren.** Det ska vara generösa och välkomnande grönytor kring husen med plana gångvägar, odlingsmöjligheter, fruktträd och bärbuskar.”

Viktiga områden för **naturpedagogik** tas i beaktning i samhällsplaneringen.

Revideras till två strategier:

”Naturområden i närheten till förskolor, skolor, fritidshem med **naturpedagogiska möjligheter** ska övervägas att bli skolskogar. ”

”Lekvärdesfaktorn används som ett verktyg vid utformande av förskolemiljöer. Utomhusmiljön ska kunna vara ett verktyg i pedagogiken och kan bland annat bidra till att öka förståelse för naturen och främja barn och elevers kreativitet och aktivitet. ”

”I den strategiska planeringen verkar kommunen för en **mångfald av gröna rum som riktar sig till flera målgrupper** och som utgör ett sammanhängande nätverk av grönstråk.”

Revideras till: I den strategiska planeringen verkar kommunen för en **mångfald av gröna rum som riktar sig till flera målgrupper på samma plats** t.ex. barn och unga, vuxna, äldre, personer med funktionsvariationer, socioekonomiskt svaga grupper och personer med utländsk bakgrund.

Följande utvecklingsförslag föreslås tas bort:

Byarum

- Skapa en park i Byarum

Klevshult

- Skapa plats med lövträd i Klevshults norra del (hopslagning/ omformulering med förslaget ”Stärka outnyttjade grönytor”

- Skapa en säker cykelväg till badplats (yttrande från socialdemokrateringa, tekniska nämnden och miljö- och byggförvaltningen om att ta bort)

Hok

- Stärka passagen från södra Hok över Jönköpingsväg till promenadstråk. Tas bort då det faller utanför avgränsningen för planen som ska se till ekosystemtjänster. Förslaget är högst relevant men är mer en ”grå infrastrukturer”- fråga. Hanteras i ÖP/DP.

Vaggeryd

- Spara bäckravinen längs med Lagan i sydvästra Vaggeryd (förslaget har lagts ihop med förslaget om att skydda Götarps hage)

- Gång- och cykelbro över tränetet. Tas bort då det faller utanför avgränsningen för planen som ska se till ekosystemtjänster. Förslaget är högst relevant men är mer en ”grå infrastrukturer”- fråga. Hanteras i ÖP/DP.

- Skydda Lagan vid torka. Kommunen har inte tillsynsansvaret och skyddet kan uppnås med allmänna kommunikationsinsatser kring att spara på vatten vid torka.

- Tillgängliggöra Stora och lilla mogölen (förslaget har flyttats från kulturella ekosystemtjänster till stödande och ändrats till ”spara”)

Följande utvecklingsförslag föreslås läggas till:

Byarum

- Spara vegetationszon längs med järnvägen för buller och avskärmning

Klevshult

- Spara Lagans meandrande system och strandzon

Bondstorp

- Spara område med betydelse för dricksvattenförsörjning

- Skapa avtal om skolskog

Hok

- Stärk stråket norrut från idrottsplatsen till Hooks Herrgård

Vaggeryd

- Spara naturområdet vid Stora och lilla mogölen (förslaget har flyttats från kulturella ekosystemtjänster till stödjande och ändrats till "spara")
- Förslaget om att spara och stärka Friluftsgården har delats upp i två förslag då det blev för många forum, otydligt vem som har ansvar för vad.
- Hjortsjöbadet stärks (förslag från kultur- och fritidsnämnden)
- Stärk stråket Västra strand- Bäckalyckan (förslag från kultur- och fritidsnämnden)

Skillingaryd

- Stärk tillgängligheten till allmän platsmark i bostadsområden
- Stärk Hembygdsparken
- Stärk gröna oaser/ miljöer i centrala Skillingaryd
- Spara område med betydelse för dricksvattenförsörjning
- En fördjupad studie av Trollebergets framtid

Länsstyrelsens yttrande

Övergripande synpunkter

Grönstrukturplanen med underlagsrapporter är ett väl genomarbetat underlag som trots sin omfattning är lätt att ta till sig. Grönstrukturplanen visar vilka områden som är viktiga för ekosystemtjänster, lyfter den gröna strukturens betydelse för kommuninvånarna, visar på riktningar och utvecklingsförslag för grönstrukturen och är intresseväckande och kunskaphöjande. Planens syfte har därmed införlivats.

Planen placeras i ett internationellt och nationellt sammanhang på ett fint sätt samtidigt som tidigare kommunala strategier och planers koppling till planen presenteras. Planen kopplar också ihop aspekterna kring grönstruktur, ekosystemtjänster och klimatanpassning på ett bra sätt. Strukturen med utmaningar, målbild och strategier som leder till utvecklingsförslag är bra och tydlig.

Sociala aspekter, t.ex. hur olika grupper i samhället gynnas av utvecklingsförslagen, liksom kulturmiljöaspekter är sådant som är mindre utvecklat i planen.

Svar: kulturmiljöunderlagen läggs till i karta och förtydligas i sociotopinventeringen. Målgrupper läggs in som rubrik i utvecklingsförslagen för att förtydliga vem de riktar sig till.

Huvuddokumentet saknar en analys av vilka de stora bristerna är idag av ekosystemtjänster. Planen skulle vinna på att ha en sammanfattning av vilka ekosystemtjänster som behöver stärkas och var behovet är störst.

Svar: En sammanfattning läggs in i huvuddokumentet.

Det kan i vissa fall vara svårt att se kopplingen mellan underlagsrapporterna och utvecklingsförslagen. Om det är möjligt att samla de viktigaste kartunderlagen från underlagsrapporterna i en gemensam karta i huvudrapporten skulle kopplingen vara lättare att göra.

Svar: Strukturbildskartorna kommer att ändras så att de baseras på samma kartunderlag som i underlagsrapporterna.

Strukturbilderna skulle vinna på att ha en bättre interaktion mellan kartan och beskrivningen av utvecklingsförslagen. Det skulle t.ex. kunna göras i den digitala sammanfattningen eller genom att namnge utvecklingsförslagen på kartan.

Svar: Utvecklingsförslagen kommer att numreras samt att en rubrik sätts vid varje förslag i kartan för att lättare hitta den i beskrivande text.

Nedan följer ytterligare tankar och förslag på hur planen kan kompletteras, men dessa ska också ses som idéer för det fortsatta arbetet med grönstrukturen i kommunen. Se även bilaga med kommentarer till några av de föreslagna strategierna och utvecklingsförslagen.

Underlag

ÄNGS- OCH BETESMARKSINVENTERING

I planen har ängs- och hagmarksinventeringen använts som underlag. Denna inventering genomfördes 1984 i Vaggeryds kommun. Det är ett historiskt kartsnitt och uppgifterna kan till stor del vara inaktuella. Ängs- och betesmarksinventeringen gjordes 2004-2008 i Vaggeryds kommun och återbesök har gjorts på vissa platser 2016. Ängs- och betesmarksinventeringen är den som bör användas som underlag.

Svar: vi ser över kartanalyserna så att de baseras på rätt inventeringsunderlag.

NYA ETAPPMÅL INOM MILJÖMÅLSSYSTEMET

Inom miljömålssystemet finns två nya etappmål om stadsgrönka och ekosystemtjänster som inte nämns i grönstrukturplanen. Kommunens arbete med grönstrukturplanen är i linje med etappmålen.

Metod för stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer till år 2020:

<http://www.sverigesmiljomal.se/etappmalen/metod-for-stadsgronska-och-ekosystemtjanster-i-urbana-miljoer/>, Integrering av stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer till år 2025:

<http://www.sverigesmiljomal.se/etappmalen/integrering-av-stadsgronskaoch-ekosystemtjanster-i-urbana-miljoer/>

Svar: texten har uppdaterats efter de nya etappmålen som gäller just nu, tidigare var texten anpassad efter 2018 års miljömålssystem.

Sociala hållbarhet

Inledningsvis görs kopplingar till Agenda 2030, målen om jämställdhet och minskad ojämlikhet. Det refereras även till det nationella folkhälsomålet där det står att hänsyn ska tas till hur olika sociala grupper påverkas, samt till det nationella friluftsmålet där ett av delmålen är Tillgänglig natur för alla.

Kopplingen är inte lika tydlig i de efterföljande strategierna och förslagen. Inom de föreslagna insatserna under "Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster" är det ett stort fokus på insatser som gynnar barn och även en del insatser som handlar om att förbättra tillgängligheten, men vissa perspektiv saknas.

Svar: Strategierna revideras för att visa på att det finns fokus på fler målgrupper. Målgruppstänk förtydligas i utvecklingsförslagen.

Det görs inte någon analys av vilka grupper som använder sig av grönområden idag och om det är några grupper som inte nyttjar dessa över huvud taget. Exempel på sådana grupper som kommunen eventuellt skulle behöva ha ett särskilt fokus på är, förutom barn och personer med funktionsnedsättning, också nyanlända, äldre/pensionärer och personer i socioekonomiskt utsatta områden. Likaså skulle planen kunna kompletteras med en analys av hur kvinnor och män använder sig av grönområden, och om det omedvetet satsas mer på områden som tilltalar någon av grupperna. (Ett exempel: Om du måste ha bil för att kunna ta dig till ett område gynnar detta män, eftersom män kör bil i högre utsträckning än kvinnor. Det kan också vara svårare för andra grupper att nyttja området, såsom barn, nya svenskar eller socioekonomiskt utsatta personer.)

Svar: Perspektivet bejakas till viss del i rapport 2 Sociotopinventering där vi tittar på nåbarheten till områden i tätorten. Hög nåbarhet till ett område innebär exempelvis att man kan ta sig till platsen via tillgång och cykelväg samt att det ligger relativt nära bebyggelse. Kopplingen till utvecklingsförslagen finns dock inte och analysen skulle behöva förtydligas. Nyttjandegraden inom olika målgrupper som bör läggas till som en uppföljning till planen. Nödvändig analys för den sociala hållbarheten i Översiktsplanen.

I de utvecklingsförslag där det står att tillgängligheten ska öka, eller där det står att det ska tillgängliggöras ur ett socialt perspektiv, bör det förtydligas vad som avses. Tillgängliggöra kan innebära allt från att anlägga ramper och sätta upp skyltar med punktskrift till en allmän tillgänglighetsanpassning genom att skapa promenadstråk eller elljusslinga. Det kan också innebära att man tillgängliggör för en grupp som annars inte skulle nyttja platsen, t.ex. genom trygghetsåtgärder för att kvinnor i större utsträckning ska besöka platsen eller nyttja stråket.

Svar: utvecklingsförslag med referens till tillgänglighet förtydligas kring vad som avses, om det exempelvis är trygghetsrelaterade åtgärder, fysisk framkomlighet eller informationsrelaterade åtgärder.

Kulturmiljö

Begreppet natur och miljö omfattar, i miljöbalken såväl som i miljömålen och friluftsmålen, även kulturmiljö. Kulturmiljövärden kan i flera fall bidra till att ytterligare stärka grönstrukturens värden bland annat kopplat till friluftslivet. I ett sådant sammanhang kan det även finnas anledning att ta med hus, byggnader, fornlämningar och sammansatta kulturmiljöer som kan komplettera och bidra till grönstrukturens funktion för friluftsliv och rekreation.

Skyltning av fornlämningar eller andra värdefulla kulturmiljöer kan bidra till att stärka värdet för rekreation och friluftsliv. Exempel underlag som kan användas är

- riksintressen för kulturmiljövården,
- områden för kommunalt kulturmiljöintresse (angivna i

översiktsplanen),

- fornvårdsobjekt
- byggnadsminnen
- kulturhistoriskt värdefull bebyggelse (kulturmiljöprogram).

Svar: kartunderlagen läggs till i strukturkartorna för kulturella och eventuellt även försörjande ekosystemtjänster (ofta stark koppling till odlingslandskapet i tätorterna).

På sid. 24 i grönstrukturplanen beskrivs hur historien har format landskapet. Vid sidan av de naturgeografiska förutsättningarnas betydelse för landskapsutvecklingen har landskapet även formats av människans brukande. Den gröna infrastrukturen är i flera fall kopplad till t.ex. traditionell hävd av gräsmarker och småskaligt jordbruk. Avsnittet kan kompletteras med en beskrivning av vilken betydelse människans brukande av marken har haft för de biologiska värdena, till exempel avseende variationer i odlingslandskapet, skogsbruk eller den historiska bakgrunden till gröna inslag i urbana miljöer, t.ex. alléer, parkmiljöer och trädgårdar.

Svar: En utökad beskrivning på hänvisad sida läggs till.

Uppföljning

Det kan vara fördelaktigt att Grönstrukturplanen kompletteras med en plan för hur arbetet ska följas upp. **Svar: En uppföljningsdel läggs till i slutet av Grönstrukturplanen.**

Bilaga till yttrande avseende grönstrukturplan för Vaggeryds kommun

Här följer kommentarer och funderingar kring några av strategierna och utvecklingsförslagen.

Strategier

STÖDJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

”Tätorternas framtida exploatering ska sträva efter att integrera bebyggelse och grönstruktur.”

Specificera gärna om det finns tankar om metod eller ansvarsområden. Ett exempel är att kommunen arbetar med allmän plats för att integrera grönstruktur.

Svar: strategin ändras till följande: Tätorternas framtida exploatering ska sträva efter att integrera bebyggelse och grönstruktur i högre utsträckning genom att arbeta med allmän platsmark för att minimera förlusten av livsmiljöer. Grönnytefaktorn i detaljplaner rekommenderas som lämpligt verktyg.

”Kommunen tar hänsyn och strävar efter att ständigt öka kunskapen om nyckelfaktorer (betydelsefulla levnadsmiljöer för en fungerande grönstruktur).” Är det kunskapshöjning inom kommunen eller gentemot allmänheten som menas? Innebär det att kartlägga nyckelfaktorer i samband med naturinventering?

Svar: Ja det är internt i organisationen som kunskapen behöver öka. Underlag i planering av mark och vatten. Förslagsvis förtydligas strategin och kopplar till behovet av en uppdatering av den kommunövergripande naturvärdesinventeringen. Ny föreslagen formulering: ”Kommunen ökar kunskapen internt i organisationen om var nyckelfaktorer finns (betydelsefulla levnadsmiljöer för en fungerande grönstruktur). Ett verktyg kan vara att uppdatera av den kommunövergripande Naturvärdesinventeringen från år 1975.”

REGLERANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

”Klimatanpassning tas med som rutin i planerings-sammanhang.” Handlar det om att ta fram en checklista eller att vissa planeringsunderlag ska användas, t.ex. värmeökartering, skyfallskartering?

Svar: handlar mer om reglering av lokalklimatet än värmeöar och skyfall, det går in under kategorin ”skydd mot extremväder”. Föreslagen ny formulering: Reglerande av lokalklimat tas med som perspektiv tidigt i detaljplaneprocessen när nya områden planeras.

”Områden som är identifierade som särskilt utsatta för klimatförändringar prioriteras för åtgärder i samhällsplaneringen.” Tydliggör kopplingen till strukturbilderna och underlagsrapporten Klimatanpassning. Svar: det förtydligas enligt förslag. Föreslagen ny formulering: Områden som är identifierade som särskilt utsatta för skyfall och värmeböljor prioriteras för åtgärder i samhällsplaneringen. Utpekade områden finns i underlagsrapport 6 till Grönstrukturplanen.

FÖRSÖRJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

”Kommunens tillgång till färskvatten säkerställs ur ett långsiktigt perspektiv genom att grönområden som är av relevans för dricksvattenproduktion inte exploateras.” Förtydliga kopplingen till kartan. Finns utpekat i strukturbilden för Vaggeryd. Är det enda stället där det är relevant?

Svar: Det finns även relevanta områden i Skillingaryd och Bondstorp. Dessa läggs till i strukturbilderna samt kommer läggas till som två utvecklingsförslag som ”spara” under respektive tätort.

SOCIALA OCH HÄLSOFRÄMJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

”Tätortsnära grönområden, motionsstråk och friluftsområden är tillgängliga för invånarna och områdenas värden lyfts och stärks i samhällsutvecklingen.” Förtydliga vad som menas med tillgängliga. Olika målgrupper, eller fysisk tillgänglighet?

Svar: Förslaget är att strategin ändras till följande: ”Prioriterade tätortsnära friluftsområden är tillgängliga för alla invånare och anpassningar görs för de med kognitiva och/ eller fysiska funktionsvariationer.” I samhällsplaneringen beaktas hur de kommunala verksamheterna får sin närnatur tillgodosedd (vårdboenden, skolor etc.) men också hur nya exploateringar påverkar befintliga rekreativsmöjligheter.” Vad innebär påverkar befintliga rekreativsmöjligheter? Är det

kopplingen till skola, äldreboende som avses eller rekreation för samhället i stort?

Svar: Strategin omformuleras och delas upp. En strategi läggs till som berör socialnämndens verksamheter och två som berör barn- och utbildningsnämndens verksamheter. Förslagen omformulering och uppdelning av strategin:

- I samhällsplaneringen beaktas det tidigt i planprocessen hur exploateringar påverkar befintliga värden för fysisk hälsa och mentalt välbefinnande.

- Grönytor vid äldreboenden, trygghetsboenden, gruppboenden samt daglig aktivitet ska vara av sådan karaktär att det ger mervärde för medborgaren. Det ska vara generösa och välkomnande grönytor kring husen med plana gångvägar, odlingsmöjligheter, fruktträd och bärbuskar.

- Naturområden i närheten till förskolor, skolor, fritidshem med naturpedagogiska möjligheter ska övervägas att bli skolskogar.

- Lekvärdesfaktorn används som ett verktyg vid utformande av förskolemiljöer. Utomhusmiljön ska kunna vara ett verktyg i pedagogiken och kan bland annat bidra till att öka förståelse för naturen och främja barn och elevers kreativitet och aktivitet.

Strukturbilderna eller underlagsrapporterna kan kompletteras med en analys av närheten till grönstruktur från bostad och/eller arbetsplatser så att det går att se om det finns områden som saknar närnatur.

Svar: I grönplan för Skillingaryd finns en gammal analys kring vilka bostadsområden som ligger utanför en 300-metersgräns till bostadsnära park. En liknande analys har gjorts fast bara för lekplatser i Vaggeryd. Perspektivet skulle behöva utvecklas med dels en analys av närhet till grönstruktur från bostadsområden och arbetsplatser i Vaggeryd samt en uppdaterad analys i Skillingaryd. Kombinera med analysen som är gjord med upplevelsekvantiteter. Lägg till som uppföljningsområde i planen som en del vid arbete med Översiktsplanen kopplat till social hållbarhet. Alternativt att en analys görs innan godkännande av Grönstrukturplanen.

”I den strategiska planeringen verkar kommunen för en mångfald av gröna rum som riktar sig till flera målgrupper och som utgör ett sammanhängande nätverk av grönstråk.” Vad innebär flera målgrupper, vilka är det, vilka behov har målgrupperna?

Svar: ändras till följande skrivelse: I den strategiska planeringen verkar kommunen för en mångfald av gröna rum som riktar sig till flera målgrupper så som exempelvis barn och unga, vuxna, äldre, personer med funktionsvariationer, socioekonomiskt svaga grupper och personer med utländsk bakgrund.” Delen om ”De gröna rummen utgör ett sammanhängande nätverk av grönstråk.” görs till en egen strategi under ”Fysisk hälsa och mentalt välbefinnande”.

Utvecklingsförslag

REGLERANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

(s. 97) ”Skydda Lagan vid torka”. Det är korrekt att det är Länsstyrelsen som är ansvarig tillsynsmyndighet för vattenverksamheter, men att bedriva tillsyn för bevattning av villatomter är komplicerat. Enligt 11 kap 11 § gäller undantag för vattentäkt för en- eller tvåfamiljsfastigheter för husbehovsförbrukning, och till husbehovsförbrukning räknas bl. a. trädgårdsbevattning. Om Lagans ekosystemskulle kollapsa under en torrperiod och därmed orsaka skada på allmänna intressen är det även svårt att peka ut exakt vem eller vad det är som orsakade kollapsen, vem/vad är ansvarig för droppen som fick bägaren att rinna över. Man behöver även väga in uttag längre uppströms och inte bara sträckan inom Vaggeryds tätort i bedömningen. Att ange tillsynsinsatser riktade mot otillåten vattenverksamhet som ett verktyg för att skydda Lagan är därför missvisande. Informationsinsatser

som anges som det andra förslaget är ett bra och ofta väldigt effektivt alternativ. Ett annat kan vara att uppmuntra till att spara på regnvatten för bevattning av villaträdgårdar.

Svar: Utvecklingsförslaget föreslås att tas bort från planen med hänvisning till kommunikation om att spara på dricksvatten under torka i allmänhet i den kommunala verksamheten.

STÖDJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

På flera ställen står det att skyddsvärda träd bör frihuggas. Vid val av träd som är aktuella för frihuggning bör även lämpliga efterträdare pekas ut så att de får goda förutsättningar till att utvecklas till framtidens jätteträd, läs vidare under åtgärdsprogram för Grön Handlingsplan punkt 21.

Svar: åtgärdas enligt kommentar och mer text läggs till som informerar om de tre punkterna som tas upp i Grön handlingsplan. Förslag till omformulering (exempel från Byarum): ” Spara skyddsvärda träd samt stärk dem genom frihuggning. Frihuggning stärker de skyddsvärda träden och tillåter bättre växtförhållanden. I Byarum finns majoriteten av de skyddsvärda träden på kyrkogården och Gärhovs storäng . Förslaget innebär att ansvarig markägare:

- frihugger skyddsvärda träd, framförallt ek, som är i behov av det på sina respektive fastigheter.

- frihugger efterträdare av framförallt ek, som finns i samma områden som de skyddsvärda ekarna, och som är i behov av det.

- upprättar en rutin för frihuggning av ek och andra skyddsvärda träd. Ekosystemtjänster som gynnas:

Biologisk mångfald, habitat.

Forum: Svenska kyrkan. Frihuggning av övriga träd på Gärhovs storäng inom natura 2000 området ansvarar privata markägare för i samråd med Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

Partigruppernas yttranden

Liberalerna

Vår generella bedömning är att planen är gedigen och väl genomarbetad.

Upplägget ser vi som pedagogiskt och relativt lätt att följa, åtminstone om man är intresserad eller i alla fall någorlunda bekant med frågeställningar och påståenden.

Planens största fördel är indelningen av de enskilda orterna i kapitel och att där dela in planen i de olika ekosystemtjänsterna gör att det är lätt att se de olika orternas behov och möjligheter. Det är också på det stora hela väl fördelat på ansvarsområde.

Planens generösa omfång kan också vara dess nackdel. Det kan kännas övermäktigt och för detaljstyrt för att man ska ta till sig innehållet. Speciellt när Grönstrukturplanen blir en bilaga till Översiktsplanen, vilken också riskerar att bli omfattande, blir det svårt att inför beslut varje gång ta del av vad planens intentioner är. På så sätt riskerar den att hamna i skymundan.

Svar: Projektledningen har noterat dessa synpunkter. Vi arbetar med att förtydliga de övergripande strukturbilderna för att man tydligare ska kunna få en god bild av exempelvis en tätort genom att titta på dem i första hand. Förhoppningsvis underlättar detta och ger än känsla av en mer övergripande struktur, vilket är planens intention

Sedan är det ju värt att påminna om att en plan är just en plan och inte ett styrande dokument. I den dagliga verksamheten tas hänsyn till dessa frågor och ständiga avvägningar görs hela tiden.

Svar: det läggs in ett förtydligande tidigt i dokumentet om att planen är ett planerings- och kunskapsunderlag för att förtydliga planens funktion. Förhoppningen är att planen ska ge mer kunskap i de beslut och avvägningar som görs idag, samt ge en helhetsbild av värdena istället för att de tas upp i enskilda sammanhang oberoende av varandra.

Många av förslagen i planen låter sig nog inte göras, i alla fall fullt ut, inom överskådlig tid med hänsyn till de kostnader som de drar.

Svar: Projektledningen har noterat dessa synpunkter. Utvecklingsförslag som är överflödiga eller ej relevanta kommer att tas bort efter remissen. Förslagen "skapa" och "stärka" kan kräva olika grad av finansiering, och vad som prioriteras avgörs i nämnderna. En del förslag kan finansieras delvis med bidrag, andra kan inrymmas inom befintlig skötselplan. Andra förslag innebär besparingar, exempelvis genom att vissa grönytor inte klipps lika ofta. Förslag inom "spara" är oftast inte resurskrävande. Flera av utvecklingsförslagen innebär att kostnader sparas in på andra håll i samhället., exempelvis att främja folkhälsa eller att skapa en robust infrastruktur som tål klimatförändringar.

Kristdemokraterna

Partigruppen har gått igenom underlaget och har inget nytt att lägga till.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna ser värdet och betydelsen av en grönstrukturplan! Vi sätter stort värde på det utförda arbetet som är ambitiöst och folkbildande. Materialet innehåller och bygger på värdefulla rapporter och inventeringar och är ett mycket bra underlag för det fortsatta framtidsarbetet. Grönstrukturplanen medvetandegör kommunen och dess invånare om nödvändigheten av en grön struktur i samhällsplaneringen. Vår kommun har ansvar för en pusselbit i de nationella och globala Agenda 2030-målen. Inför det kommande arbetet med revidering av Översiktsplanen är detta arbetet av stor betydelse.

Allmänt

Naturvärden och naturvärdeaspekterna behöver betonas tydligare och komma till tydligare uttryck i skrivningarna. Naturens egenvärde utan att den direkt är förknippad med människans behov och uppenbara nytta behöver framhållas även utanför skyddade biotoper och naturreservat. Artrikedom, skydd av flora och fauna, häckningsplatser är självklart viktigt i det ekologiska samspelet där även vi människor ingår.

Svar: Ekosystemtjänstbegreppet utgår just från människans behov och samhälle, men givetvis har naturen ett egenvärde och detta är något som varit den tydligaste kritiken generellt mot arbetsättet med just ekosystemtjänster. Ett textavsnitt föreslås läggas till i huvuddokumentet som tydligare förklarar att de stödjande ekosystemtjänsterna (biologisk mångfald, ekologiska samspel, livsmiljöer) är grunden till alla de andra ekosystemtjänsterna. Information kan hämtas från underlagsrapport 7.

Vid exploatering bör inte vegetation tas bort i den omfattning som gjorts på senare år. Vi vill att träd och naturmark sparas i så stor utsträckning som möjligt. Låt kommande tomtägare bestämma och ta kostnad och intäkt för avverkning och bortforsling. Sträva efter att sälja tomter med "skog på rot".

Svar: perspektivet bevakas i följande strategi till planen: Tätorternas framtida exploatering ska sträva efter att integrera grönstruktur i högre utsträckning genom att arbeta med allmän platsmark för att minimera förlusten av livsmiljöer. Grönnytefaktorn i detaljplaner rekommenderas som lämpligt verktyg.

Vi har valt att göra några kommentarer angående arbetet, dokumenten m m, men främst koncentrerat oss på att yttra oss över utvecklingsförslagen för respektive tätort utifrån de åtgärder som föreslås och som kan vara lämpliga.

Språk

Texten behöver korrekturläsa och redigeras.

Svar: åtgärdas enligt förslag.

Kartmaterial

Vegetationskartan är svår att följa med många olika typer av fält. Textsammanfattningen är bra.

Svar: Vegetationskartan är komplex. Huvudsyftet med kartan, som finns i kartsystemet, är att den ska kunna vara ett underlag i planeringen.

Kartor med hexagonindelning är svåra att orientera sig i. Klickfunktionens dialogrutor svårförståeliga.

Svar: Hexagonkartorna redigeras så att de får en tydligare bakgrundskarta.

Symboler bör kompletteras med numrering.

Svar: etiketter kommer tillföras symbolerna så man kan läsa om deras betydelse direkt i kartan.

Övrigt

Utvecklingsförslagen är i de flesta fall väldigt konkreta och lätta att förstå.

För att vårt yttrande ska vara hanterligt har vi gjort kommentarer i sidnummer-ordning under aktuell rubrik: (enligt den version som förelåg när den skrevs ut på papper)

Huvuddokumentet Sid 20

En uppdatering av naturinventeringen från 1975(!) är angelägen.

Svar: det är relevant med en ny naturvärdesinventering, speciellt med tanke på att kommunen inte har något aktivt naturvårdsprogram som många andra kommuner. Detta kommer att läggas till i en skrivelse i slutet av dokumentet kring kommande arbete och hur planen ska följas upp samt som ett exempel i en av strategierna hur vi kan öka kunskapen kring nyckelfaktorer.

Övrig öppen mark med vegetation Sid 25

Skillingaryds skjutfält bör beskrivas under egen rubrik med uppgifter om areal och egen karta.

Svar: en djupare beskrivning läggs in i rapport 7 där gräsmarkernas värdekärnor tas upp. För att hålla huvuddokumentet så kortfattat som möjligt görs en kortare beskrivning där.

Åkermark "...jordarna i Lagans och Häråns dalgång". Vi anser att det är på höjdsträckningarna öster och väster om Skillingaryd och Vaggeryd.

Svar: ändras enligt förslag.

Generella synpunkter för alla områden och samhällen

- Intressant och bra att skapa ängar med insådd av ängsblommor och örter inne i samhällena.
Svar: perspektivet berörs på djupet i rapport 7.
- I centrala kvarter i Skillingaryd och Vaggeryd ska det vara ett krav att bygga med källargarage, för att därmed ge utrymme åt fler och större grönytor.
Svar: En god idé. Kommer inte tas med i planen, hänvisar till ÖP om allmänna strategier vid nybyggnation.
- Större refuger och rondeller bör kunna planteras/ besås.
Svar: Ja det borde kunna gå, skötseln är lite mer komplicerad där dock. Planen kommer i första hand att prioritera fokus op vägkanter och allmän platsmark (bruksgräsyta) då de är lättare skötselmässigt och är viktiga för att koppla ihop områden.
- Utemiljöer ska stärkas vid skolor, förskolor och äldreboenden.
Svar: Förtydligas i strategierna för kulturella ekosystemtjänster.
- Odlingslotter ska stimuleras.
Svar: Läggas till som en strategi under försörjande ekosystemtjänster. " Odlingslotter stimuleras i närheten av flerbostadsområden."
- Skogsområden i anslutning till tätorterna ska skötas så att de aldrig slutavverkas, m a o blädas/gallras.
Svar: Majoriteten av de tätortsnära skogarna regleras i skogsbruksplanen. Det är mer relevant att öka kraven inför en eventuell slutavverkning i skogsbruksplanen, än att inte genomföra slutavverkning någon stans (skulle gå emot hela skogsbrukets syfte). Om kommunen vill skulle det kunna göras en grundligare bedömning i varje enskilt fall. De områden som är utpekade i skogsbruksplanen är utpekade ur syftet att producera skog, men hänsyn måste alltid tas. Kraven sätts i Skogsbruksplanen samt att det regleras i skogsvårdslagen. Idag lämnas anmälan om slutavverkning först in till Skogsstyrelsen som yttrar sig om hänsyn som bör tas, och efter det är det upp till kommunen om man vill ta ytterligare hänsyn.

Träd i parker, grönområden, gatuträd/alleer i tätorter

Förnyngsplaner för träd och vegetation är viktigt för att nå kontinuitet både ur naturvårdande synvinkel som estetisk. VSBo's exempel i kvarteret Urnan, där nya björkar planterats i god tid före de som hösten 2019 avverkats, är en bra förebild.

Svar: Förnyngsplan är en god tanke men kan vara svårt att tillämpa i alla de fall som träd avverkas (produktionssynpunkt, trafiksäkerhetssynpunkt, tillgänglighetssynpunkt). I vissa fall är det exempelvis en öppenhet som krävs för att den biologiska mångfalden eller det rörliga friluftslivet ska gynnas.

Förslaget är istället att det läggs in som strategi inom biologisk mångfald att: "Vid förnyring av skog planteras flera olika trädarter (där marken tillåter) samt att åldersvariation bland träden för att öka mångfalden."

Generellt handlar detta om kompensation för förlorade livsmiljöer i de fall de inte går att bevara, exempelvis i exploateringen. Kompensation är alltid en sista utväg och hur kommunen ska arbeta med detta läggs till som en del i uppföljningen av Grönstrukturplanen (läggs in ett avsnitt om uppföljning i slutet av dokumentet).

Elektrifiering av järnvägen

Elektrifieringen kommer att påtagligt förändra landskapsbilden och då speciellt bebyggelsenära platser i tätorterna. En särskild studie bör göras för att utifrån en sådan ta fram förslag som på känsliga och utsatta platser med vegetation kan mildra de estetiska konsekvenserna.

Svar: Frågan kommer ej att inkluderas i grönstrukturplanen, främst på grund av denna studies omfattning ej inryms inom projektets resursram. Kommunen har begränsad rådighet över frågan.

Utvecklingsförslag

Byarum

Stödjande ekosystemtjänster i Byarum

- Stärka värdekärnan för gräsmark längs Krängshultsvägen Bra!
  - Stärka skyddsvärda träd genom frihuggning Bra!
  - Skapa artrik vägkant Vaggeryd-Byarum Bra! Slätter efter blomning, m a o senare tidpunkt än vad som för närvarande är vanligt. Forum: Tekniska nämnden och Trafikverket
- Svar: åtgärdas enligt förslag från partigruppen
- Spara värdekärnor för gräsmark och skyddsvärda träd Bra!

Reglerande ekosystemtjänster i Byarum , Sid 73

- Spara våtmarker. Kommentar partigruppen: Bra! Utredda möjligheterna att återställa Byarumssjön till nivå före sänkning på 1930-talet.

Svar: Marken är i dagsläget privatägd och det finns markavvattningsföretag/ dikesföretag i området. På grund av detta kommer texten inte läggas in då det i dagsläget är en ganska stor process att dra igång som inte inryms inom projektets resursram.

Försörjande ekosystemtjänster i Byarum

- Spara det småskaliga jordbrukslandskapet

Kommentar partigruppen: Framtida byggnation bör lokaliseras i första hand till det som idag är skogsmark. Kyrkbyns karaktär måste bibehållas med tillhörande öppna marker som betas och brukas.

Svar: texten kompletteras med kommentaren från partigruppen.

Dragningarna av nya järnvägen "Y-et" är hittills okänd och kan delvis ha påverkan.

Svar: Y:et kommer inte att nämnas. Perspektivet hänvisas till Översiktsplanen.

Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster i Byarum Sid 74

- *Skapa lekmöjligheter vid Hembygdsgården* Kommentar partigruppen: Bra! Både för boende i Byarum och Vaggeryd liksom besökare till hembygdsgården.
- *Skapa ett socialt stråk från tätort till Gärhovs storäng.* Kommentar partigruppen: Intressant med tillgängligt stråk mot Gärhovs storäng från norr. Klarlägg Munkaledens och Höglandsledens gemensamma sträckning från järnvägsövergången vid Gärhovs storäng till hembygdsgården. En tunnelpassage under järnvägen i höjd med Byarums hembygdsgård är den optimala lösningen, även för vandringslederna.

Svar: I första hand kommer den befintliga kopplingen norrut mot den idag säkra järnvägsövergången centralt i samhället att föreslås då den anses vara mest kostnadseffektiv och genomförbar på kortare sikt. En undergång är en större fråga som får tas upp i FÖP eller ÖP.

- *Skapa en park i Byarum:* Kommentar partigruppen: Kyrkogården och Hembygdsgården utgör tillräckliga parkområden.

Svar: Utvecklingsförslaget tas bort enligt förslag.

Klevshult Sid 77

Stödande ekosystemtjänster i Klevshult

- *Stärka outnyttjade grönytor* Kommentar partigruppen: Bra! Bör ges naturparkskaraktär. Svar: Ordet naturpark kommer inte användas då det kan ge förväntningar om att marken ska skötas som park, vilket ställer hårda skötselkrav på tekniska som inte är relevant att ställa för dessa ytor som till stora delar klassas som allmän platsmark eller är lucktomter. Utvecklingsförslaget omformuleras förslagsvis enligt följande: " Öka artmångfald på allmän platsmark- I anslutning till odlingslandskapet i Klevshult finns många skyddsvärda träd. Det finns även ett stödhabitat för lövskog som berör Klevshults norra delar, vilket innebär att all typ av lövträdsplantering i tätorten skulle gynna dessa nätverk. Exempel på lämpliga platser är längs vägar i form av alléer samt på allmänna platser. Att stärka ängsvegetation på begränsade delar av idag hårt klippta gräsytor skulle gynna pollinationer och arterna i odlingslandskapet. **Ekosystemtjänster som gynnas:** Biologisk mångfald, ekologiskt samspel, livsmiljöer **Forum:** Tekniska nämnden."
- Spara Lagans strandzon. **Kommentar partigruppen:** Bra!
- Skapa plats med lövträd i Klevshults norra del . **Kommentar partigruppen:** Bra!
- Spara skogsbete **Kommentar partigruppen:** Bra!

Reglerande ekosystemtjänster i Klevshult Sid 78

- Spara våtmarker **Kommentar partigruppen:** Bra!
- Spara den tätortsnära skogen mellan bebyggelse och E4. **Kommentar partigruppen:** Bra! Skogsbarriären mot E4 är mycket viktig ur bullersynpunkt och bör om möjligt förstärkas Svar: Ordet "Spara" kommer kvarstå då det inte är möjligt eller aktuellt att plantera mer vegetation i området. Det bör dock skötas så att skogen fortsätter att hålla god kvalitet och att avverkning ej sker.

Försörjande ekosystemtjänster i Klevshult

- Spara det småskaliga jordbrukslandskapet. **Kommentar partigruppen:** Kommunalt förvärvat mark bör kunna bebyggas med bostäder i viss omfattning.
Svar: Avvägning mellan andra intressen görs i ÖP.

Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster Klevshult . Sid 7

- Stärka strövstråket i skogen
Kommentar: Bra! Skogsbarriären mot E4 är mycket viktig och bör om möjligt förstärkas.
Svar: skogen kommer klassas som sparas i första hand då området inte är aktuellt att stödplantera i dagsläget.
- Skapa vattennära mötesplatser längs Lagan **Kommentar partigruppen:** Bra! Viktigt att även en mindre tätort som Klevshult ges denna möjlighet.
- Skapa en säker cykelväg till badplats. **Kommentar partigruppen:** Vi är tveksamma till hur stort behovet är. **Svar:** ursprungligen taget från medborgardialogen. Förslaget kommer att tas bort efter remissen efter yttrande från miljö- och byggnämnden samt tekniska kontoret.
- Spara koppling mellan Tures torg och Lastbilens lekplats samt utöka för fler målgrupper
Kommentar partigruppen: Bra!

Bondstorp. Sid 82

Stödjande ekosystemtjänster i Bondstorp

- Stärka skyddsvärda träd genom frihuggning **Kommentar partigruppen:** Bra! Skötselplan fordras.
Svar: perspektivet med skötselplan läggs till efter komplettering från Länsstyrelsens remiss.
- Skapa utökad allé fler lövträd längs med Månsarpsvägen
Kommentar partigruppen: Bra! Värdefullt med alléträd längs landsvägen i synnerhet söder ut från kyrkan. Viktigt med samordning mellan väghållare och övrig infrastruktur.
Svar: kommentaren läggs till i utvecklingsförslaget.
- Spara värdekärnorna för lövskog. **Kommentar partigruppen:** Bra! Delar av Ormanäset är under utredning för bostäder. Naturintressen att ta hänsyn till.
Svar: avvägning mot bostadsintressen görs i ÖP.
- Spara lövskogsstråken i norra Bondstorp. **Kommentar partigruppen:** Bra!
Svar: förslaget har redigerats förslagsvis så att det berör hela spridningsnätverket och inte bara den norra delen.
- Spara strandzonen längs Rasjön. **Kommentar partigruppen:** Bra! Mycket viktigt!

Reglerade ekosystemtjänster i Bondstorp Sid 83.

- Spara våtmarken på Ormanäset. **Kommentar partigruppen::** Bra! Begränsad byggnation kan vara möjligt mot Kyrkvägen. Se ovan. **Svar:** avvägning mot bostadsintressen görs i ÖP.

Försörjande ekosystemtjänster i Bondstorp

- Spara det småskaliga jordbrukslandskapet. **Kommentar partigruppen:** Bra!

Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster Bondstorp Sid 84.

- Spara badplatsen och dess närområde. Kommentar partigruppen: Bra!
- Stärka tillgängligheten vid badplatsen och i dess närområde. Kommentar partigruppen: Bra! Angeläget att knyta ihop badplatsen med Sommarhemmet Sjöborg.
Svar: perspektivet läggs till efter yttrande från kultur- och fritidsnämnden. Även belysning läggs till efter medborgardialog i Bondstorp.

Hok Sid 87.

Stödjande ekosystemtjänster i Hok

- Hokaån och dess strandzoner. Kommentar partigruppen: Bra!
- Stärka skyddsvärda träd genom frihuggning
Kommentar partigruppen: Bra! Det är angeläget att även plantera fler lövträd i samhället. Skötselplan fordras.
Svar: Fokus i förslaget kommer att ligga på frihuggning. Att generellt sett stärka löv på kommunal mark tas upp i strategierna.
- Spara Morarps- och Mörhulta mosse i sin helhet. Kommentar partigruppen: Bra!

Försörjande ekosystemtjänster i Hok Sid 88.

- Spara det småskaliga jordbrukslandskapet. Kommentar partigruppen: Bra!

Reglerande ekosystemtjänster i Hok

- Spara våtmarker. Kommentar partigruppen: Bra!

Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster i Hok Sid 89

- Stärka passagen från södra Hok över Jönköpingsvägen till promenadstråk.
Kommentar partigruppen: Bra! Det krävs ett helhetsgrepp avseende passager över eller under riksväg 30 genom Hok. Promenadstråket stäcker sig till viss del till Hooks herrgård. Förbifartsfrågan behöver aktualiseras med hänsyn till framtida bostadsbebyggelse och tunga transporter.
Svar: Förslaget har kommenterats av tekniska nämnden. P.g.a. att frågan är större än bara en överfart och att det ligger i Trafikverkets händer kommer förslaget att plockas bort från Grönstrutkurplanen. Blir mer en trafiksäkerhetsfråga som får behandlas i exempelvis översiktsplanen.
- En samlad aktivitets- och mötesplats
Kommentar partigruppen: De "sociala interaktionsvärdena" behöver utvecklas. Dock delar vi inte idén om att anlägga en lekplats på den lilla platsen runt Runstenen som dessutom gränsar till järnvägen. Lekparken på norra delen av Hok vid Björkvägen/ Tallgatan/ Vallongatan har stor fin yta med gräskulle och boulevaner som bör utvecklas. Området vid pizzerian bör utvecklas som park med träd, planteringar och bänkar. Lekparken ovanför skolan och ängen (s k Påängen) intill är lämplig för skateramp m m.
Svar: Lokalisering av en ny lekplats (flytt) är från lekplatsplanen och dess utredningar. Var platsen bör ligga kommer inte att nämnas mer djupgående i planen, likt det förslag som tas upp för aktivitetsplats i Vaggeryd. Men inspelen är relevanta och kan vidarebefordras till tekniska kontoret angående lekplatsplanen.

- Stärka promenadstråket mellan Slaggvarp och Lindefors längs Hokaån. Benämns av hokborna som "Slaggvägen" istället för "Slaggvarp"
Kommentar partigruppen: Bra! Viktigt bibehålla upplevelsen av att promenera i skogen på stig (inte hårdgjord väg) Vid f d Godtemplarparken längs ån kan en rekreationsyta/rastplats för fotgängare med bänkar och bord skapas. Röjning bör ske längs vissa sträckor för att skapa siktgator.
Svar: Förslaget utvecklas enligt skrivningen från partigruppen.
- Stärka förskolans utomhusmiljö. **Kommentar partigruppen:** Bra! Mycket viktigt
- Belysning i friluftsområde. **Kommentar partigruppen:** Bra! Värdehöjande åtgärd för Lindevallen.

Vaggeryd sid 92.

Stödjande ekosystemtjänster i Vaggeryd.

- Skapa äng på tippen **Kommentar partigruppen:** Bra! Inom en överskådlig framtid bör återvinningscentralen den tunga avfallshanteringen vid Gärhovsgölen utvecklas och få en annan lokalisering. Det berörda området övertäckas och omskapas till äng.
Svar: se kommentar från Miljö- och bygg nämnden. Utvecklingsförslaget revideras något baserat på nämndens skrivelse.
- Slå åängarna längs med Lagan. **Kommentar partigruppen:** Bra! Betesdjur bör kunna vara ett komplement.
Svar: Slätter kommer nämnas som tillvägagångsätt i första hand för området efter samråd med tekniska kontoret.
- Skapa artrik gräsmark Dammgatan och Strömbergsvägen (gamla lekplatser)
Kommentar partigruppen: Lämplig åtgärd om lekplatserna tas bort.
Svar: Lekplatserna tas bort/ flyttas om enligt lekplatsplanen.
- Skapa örtrik kantzon Östermo och Torsbo **Kommentar partigruppen:** Bra!

Sid 93.

- Frihuggna skyddsvärda träd. **Kommentar partigruppen:** Bra! Skötselplan fordras.
Svar: läggs till i förslaget baserat på Länsstyrelsens åtgärd i Grön handlingsplan.
- Artrik väggkant Jönköpingsvägen **Kommentar partigruppen:** Bra! Bör avse sträckan mellan Stödstorpsån och Dulebäck.
Svar: utvecklingsförslaget ändras enligt förslag.
- Stärka Högabrädda lövskog. **Kommentar partigruppen:** Bra! Viktigt att åtgärden slutförs inom föreskriven tid.
Svar: tidsspannet har ändrats till "efter 2020" enligt tekniska nämndens beslut. Se svar till yttrande från VSOK.
- Dialog med industri. **Kommentar partigruppen:** Hör samman med "Artrik väggkant Jönköpingsvägen", ovan. Dialogen bör föras med fastighetsägarna på Götafors industriområde. Munksjö är inte längre aktuellt.
Svar: utvecklingsförslaget ändras enligt förslag.

Sid 94.

- Formellt skydd för värdekärnorna runt om Götarps hage. **Kommentar partigruppen:** Bra! En reservatsbildning bör även omfatta åravinen nedströms vattenfallet till f d reningsverket.
Svar: utvecklingsförslaget ändras enligt förslag.
- Spara (bäck) åravinen längs Lagan i sydvästra Vaggeryd
Svar: utvecklingsförslaget ändras enligt förslag.
Östermostråket. **Kommentar partigruppen:** Bra! Bör gälla Lagans sträckning från Östermoskogen och Tolfabron till Götafors. Sumpskogens naturvärde vid t ex Folkets hus behöver pedagogiskt beskrivas och förklaras.
Svar: utvecklingsförslaget ändras enligt förslag.
- Gräsmarker vid Friluftsgården. **Kommentar partigruppen:** Bra! Hävden bör kunna kompletteras med betning.
Svar: fakta inhämtas från tekniska kontoret. Fakta ej inlagd ännu.

Sid 95.

- Variationsrik skog vid Götastrand. **Kommentar partigruppen:** Bör hellre benämnas "Stödstorpsåns dalgång sträckan Källemo – Mellängen". (För vaggerydsbor i allmänhet, är Götastrand synonymt med udden vid f d Folkets Park). Bra! Dessutom viktigt strövområde. **Svar: Ändras enligt förslag.**
- Skapa gräsmark vid Munkaleden. **Kommentar partigruppen:** Bra!
- Skapa örtrik kantzon Håkan Trulssons väg.. **Kommentar partigruppen:** Bra!
- Skapa omlöpe vid vandringshinder för fisk Kvarnen, Södra parkvägen och Vaggeryds energi. **Kommentar partigruppen:** Istället för Södra parkvägen och Vaggeryds energi föreslår vi att det benämns Götafors vattenfall och kraftstationen. **Svar: ändras enligt förslag**
Stora ingrepp befaras för att möjliggöra ett omlöpe. En sådan åtgärd måste omsorgsfullt utredas och övervägas med hänsyn till andra intressen.
Svar: tekniska ansvarar för tillvägagångsättet.
- Linnarbäckens åfåra återställs. **Kommentar partigruppen:** Vad är ursprunglig åfåra? Den vik som Linnarbäcken mynnar ut i har förändrats under mycket lång tid. Ett s k återställande är under alla förhållanden ett stort ingrepp och kräver i sådant fall hög kompetens med hänsyn till naturvärdena. Vi känner osäkerhet inför stora ingrepp i den här livsmiljön; bl a med hänsyn till fågellivet. Vår bedömning är att det fordras en underhållsplan för området från Jönköpingsvägen till Fenix. **Svar: Kontakt sker med Patric Ceder på Länsstyrelsen som är insatt i dessa typer av åtgärder för att säkerställa att det går rätt till. Ärendet finns med i miljöprogrammet och ska upp till budgetberedningen inom kort. Han har hög kompetens och ansvarar för dessa typer av åtgärder i länet. Förslaget förtydligas med följande text:**
"Uppdraget handlar om att utreda förutsättningar för att restaurera Linnarbäcken samt återställning av den ursprungliga åfåran. Frågan är komplex och många olika synvinklar behöver tas med i arbetet. Linnarbäcken utgör en del av ett större område som sträcker sig mellan Hjortsjön och Linnarparken omgett av både bostadsbebyggelse, gymnasieskola, bibliotek och planer på ny skola. "

Sid 96

- Spara Linnarkilen. **Kommentar partigruppen:** Bra! Se ovan om "underhållsplan"
- Spara buffertzonen väster om Östermoskogen. **Kommentar partigruppen:** Bra! Nuvarande industrier kan tillåtas expandera fram till blivande gata från Fjärrvärmeverket, bakom industritomterna i linje med befintlig branddamm.
Svar: avvägning mellan intressen görs i Översiktsplanen.

- Spara våtmarker söder om Västra strand
Kommentar partigruppen: Bör hellre benämnas "Spara våtmarker längs Stödstorpsån sträckan Källemo – Mellängen". Bra! **Svar: ändras enligt förslag.**
- Skapa svalkande grönstruktur fastigheten Tor och vid torget Skänkelund.
Kommentar partigruppen: Torget heter "Östra torget". Bra! Viktigt att samtidigt bibehålla torgkaraktern, med bl a korttidsparkering vid sammankomster. I nuläget ger torget ett förfallet intryck med en raserad fontän. Upprustning har hög prioritet.
Svar: Utvecklingsförslaget kommer att fokusera på svalkande åtgärder då det berör ekosystemtjänstperspektivet. Övrig gestaltning och upprustning hänvisas till detaljplaneprocessen.
- Skapa svalkande grönstruktur vid torget Skänkelund.. **Kommentar partigruppen:** Avsnittet dubbelt medtaget? **Svar: dubblett raderas**

Reglerade ekosystemtjänster i Vaggeryd Sid 97.

- Utökade infiltrationsmöjligheter VEAB. **Kommentar partigruppen:** Osäkra inför vad som avses.
Svar: området är utpekad i den fördjupade underlagsrapporten om klimatanpassning, rapport 6. Området ligger mellan Hokavägen och Vaggeryds energi. Hänvisning till rapport 6 görs i förslaget samt att platsen beskrivs tydligare.
- Återplantering på kv Ålen, Torsbo. **Kommentar partigruppen:** Bra! Beklaglig avverkning. Vi utgår från att det avser grönområdena öster om flerbostadshusen längs Torsbovägen.
Svar: ja det är det området som avses. Förtydligas i text
- Skydda Lagan vid torka. **Kommentar partigruppen:** Bra! Dialog viktig med de som reglerar vattnet.
Svar: förslaget har omformulerats efter remissyttrande från Länsstyrelsen.
- Spara Torsbo, Lejongropen. **Kommentar partigruppen:** Bra!

Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster Vaggeryd Sid 98

- Friluftsgården sparas och stärks. **Kommentar partigruppen:** Bra! Viktigt att långsiktigt skydda Friluftsgården genom att bilda friluftreservat. **Svar: KSAU beslutade 2018-01-24 (KS 2018/016) att Friluftsgården skulle skyddas genom naturvårdsavtal. Naturvårdsavtal har ännu ej upprättats.**
- Stärka kantzonen i Södraparkområdet **Kommentar partigruppen:** Bra! Bör slås efter blomningen.
- Tillgängliggör våtmark vid Fenix. **Kommentar partigruppen:** Bra! Se förslag sidan 95/96 om Linnarbäcken, Linnarkilen.
- Gång- och cykelbro i trä över Tränget, Hjortsjön **Kommentar partigruppen:** Arkitektonisk utformning och träutförande är viktigt för en tilltalande lösning. **Svar: fråga från naturskyddsföreningen om detta stärker ekosystemtjänsterna. Utvecklingsförslaget föreslås att tas bort då det inte direkt bidrar till tjänster från ekosystemen utan snarare en grå infrastruktur och därmed faller utanför planens avgränsning. Finns detaljplan.**
- Strandpromenad runt Hjortsjön **Kommentar partigruppen:** Bra! Befintliga stigar måste markeras. I samband med tillkomsten av "Bo i skogen" på Östra strand bör möjligheten till strandpromenaden utredas närmre. Strandkantsnära skogsstigar ska inte göras om till strandpromenad.
Svar: ur ett tillgänglighetsperspektiv kan det vara värt att utreda möjligheten att även funktionsvarierade personer ska kunna ta sig runt sjön. Kultur- och fritid yttrade sig kring att

farbarhet med cykel är relevant. Detaljerna kring utformningen av stråket kommer att utelämnas i förslaget då det dels blir för detaljerat i dokumentet, dels för att det kräver vidare undersökning av tekniska (förslagsvis i projektet med vattennära mötesplatser) kring vad som är möjligt och relevant.

Sid 99

- Tillgängliggör stora och lilla Mogölen i Vaggeryd.

Kommentar partigruppen: Dödisgrupornas karaktär och naturmiljö ska bevaras. Vi anser att stora Mogölen är tillräckligt tillgänglig från Källemogatan och från GC-vägen väster om gölen. Viss lättare röjning och gallring bör återkommande ske för att bibehålla sikten mot vattnet från gatan och GC-vägen. Resterande strandzoner är värdefulla naturbiotoper. Förnyngsplan fordras. Lilla Mogölen är i allt väsentligt redan tillgänglig. I samband med planerad byggnation kan södra sidan av gölen inlemmas i skolgården. GC-väg får då eventuellt tas bort.

Svar: beskrivningen ändras enligt förslag från partigruppen. Även kommenterat av ornitologiska föreningen som olämpligt att tillgängliggöra gölen ytterligare.

- Stärka utemiljöer Hjortsjöskolan **Kommentar partigruppen:** Bra! Mycket viktigt!
- Stärka utemiljöer Slätten förskola. **Kommentar partigruppen:** Bra!
- Spara och stärka Bäckalyckan. **Kommentar partigruppen:** Bra! Viktigt att långsiktigt skydda Bäckalyckan genom att bilda friluftreservat.

Svar: Följande information läggs till i förslaget: KSAU beslutade 2018-01-24 (KS 2018/016) att Bäckalyckan ska skyddas genom att fortsatt finnas med i kommunens grönplan för Vaggeryd tätort och översiktsplan som ett område som ska bevaras.

- Stärka Furugårdens utemiljöer. **Kommentar partigruppen:** Bra! Viktigt att anlägga vissa odlingsängar och rabatter som är upphöjda.

Sid 100

- Kulturell aktivitetsplats. **Kommentar partigruppen:** Intressant idé. Linnarbäcksparken kan vara en möjlig plats. Närheten till Hjortsjöskolan behövs utomhusscen bör beaktas.

Svar: Lokalisering beslutas av plankomittén. Lägg till som information i förslaget.

- Vattennära mötesplatser och naturvård vid Lagan. **Kommentar partigruppen:** Bra! Viktigt som föreslås att "strandzonen lämnas orörd i största möjliga utsträckning". Lagan bör göras paddlingsbar. **Svar:** Relevant fråga men kommer inte att läggas in i utvecklingsförslaget. Paddlingsbarheten kommer inte att kommentaras i dagsläget då vi inte vet hur negativt detta skulle vara för Lagans ekosystem. Då det är en värdekärna för vatten bör friluftståtgärder prioriteras sekundärt. Kan eventuellt nämnas i rapport 4 om friluftslivets värden.
- Skapa mobila gröna oaser i centrala Vaggeryd. **Kommentar partigruppen:** Viktigt med gröna oaser i centrum. Metoderna och tekniken behöver diskuteras.
- Skapa odlingsytor utanför Arbetsmarknadsenheten. **Kommentar partigruppen:** Bra idé! Båda sidor om Nådistigen är möjliga.

Försörjande ekosystemtjänster i Vaggeryd. Sid 101

- Spara det småskaliga jordbrukslandskapet. **Kommentar partigruppen:** Den del av Götarps hage som inte bebyggs liksom de obeskogade områdena omkring Friluftsgården betas/brukas.

Svar: Tanken är att bete ska fortsätta inom området.

- Spara områden med betydelse för vattenproduktion
Kommentar partigruppen: Vattenskyddsområden ska av säkerhetsskäl i princip inte exploateras och bebyggas. Undantag kan övervägas för kommunala behov.
Svar: ur ett ekosystemtjänstperspektiv rekommenderas det att området lämnas. Avvägning med andra intressen görs i Översiktsplanen.

Nya förslag för Vaggeryd från oss:

- Sveaborg 3 (Telefonstationstomten) invid jänvägsövergången Nådstigen-Storgatan är lämplig plats för pocketpark.
Svar: På grund av områdets lokalisering är det stor risk att området behövs för framtida infrastruktur.
- Östra skolans skolgård förefaller bortglömd. Allmän skötsel måste utföras och behovet av park och lekpark på nytt diskuteras.
Svar: Fastighetens framtid och hur den ska nyttjas är inte fastslaget. Beroende på vad som händer med fastigheten är det aktuellt med dessa perspektiv. Innan detta är tydliggjort kommer inte förslaget att läggas in. Ytterligare analys om vilka närområden till bostadsområden som behöver mer grönytor behövs i Grönstrukturplanen enligt yttrande från Länsstyrelsen.
- Folkets Hus-tomten med intilliggande ytor kan utvecklas till en park.
Svar: Vattennära mötesplatser prioriteras som utvecklingsförslag i närområdet för tillfället. Lekplats finns. Större delen av tomten runt Folkets Hus är privatägd.
- Götastrandstomten bör få belysning och parkbänkar. Varsam röjning av strandvegetationen.
Svar: Osäkert vilken tomt som menas.
- Väg in till pocketparken Pumpen bör synliggöras och göras välkomnande.
Svar: Utvecklingsförslag om gröna oaser i centrum kompletteras med detta perspektiv.
- Stationsområdets räcken mot Stationsgatan måste förbättras.
Svar: För ingående detaljer samt ligger utanför planens avgränsning om grön infrastruktur (säkerhetsfråga).
- Järnvägsparkens solitära björk åldras påtagligt; ett ersättningsträd bör planteras snarast.
Svar: För ingående detaljer samt ligger utanför planens avgränsning. Vidarebefodras till tekniska kontoret.

Skillingaryd Sid 104.

Stödande ekosystemtjänster i Skillingaryd.

- Skapa variationsrik skog vid Grönelund. Kommenter partigruppen: Bra förslag om variationsrik skog vid Grönelund. Viktigt att långsiktigt skydda Grönelundsområdet genom att bilda friluftreservat.

Svar: Text läggs till i utvecklingsförslaget: KSAU beslutade 2018-01-24 (KS 2018/016) att Grönelund ska skyddas genom naturvårdsavtal. Naturvårdsavtal har ännu ej upprättats.

- Plantering av fler gatuträd längs Verkstadsgatan Skillingaryd. Kommentar partigruppen: Bra!
- Stärk sandödlans habitat söder om Fågelforsdammen. Kommentar partigruppen: Bra!
- Restaurering av Skillingaryds dämme. Kommentar partigruppen: Bra!
- Frihugga skyddsvärda träd. Kommentar partigruppen: Bra! Föryngringsplan fordras.

Svar: Föryngringsplan är en god tanke men kan vara svårt att tillämpa i alla de fall som träd avverkas (produktionssynpunkt, trafiksäkerhetssynpunkt, tillgänglighetssynpunkt). I vissa fall är det exempelvis en öppenhet som krävs för att den biologiska mångfalden eller det rörliga friluftslivet ska gynnas. Förslaget är istället att det läggs in som strategi inom biologisk mångfald att: "Vid föryngring av skog planteras flera olika trädarter (där marken tillåter) samt att åldersvariation bland träden för att öka mångfalden."

Generellt handlar detta om kompensation för förlorade livsmiljöer i de fall de inte går att bevara, exempelvis i exploateringen. Kompensation är alltid en sista utväg och hur kommunen ska arbeta med detta läggs till som en del i uppföljningen av Grönstrukturplanen (läggs in ett avsnitt om uppföljning i slutet av dokumentet).

- Ljunghed Lagan. Kommentar partigruppen: Bra! Skötselplan fordras. Forum: även Länsstyrelsen
Svar: skötselplan finns inom projektet Natur- och kulturled Lagan.
- Kantzon gräsmark Lagan. Bra! Skötselplan fordras.
Svar: Tekniska har skötselplan för gräsmark (inlagt i GIS).
- Gräsmarkerna på Alshultsområdet samt gräsytor längs Verkstadsgatan i Skillingaryd. Kommentar partigruppen: Bra! Erosionsskydd?
Svar: Inryms inte i riskområde för erosion.
- Buffertzonen motorvägen. Viktigt att vegetationen får blandskogskaraktär med bullerdämpande effekt.
Svar: utvecklingsförslaget kompletteras med ovanstående mening.
- Dialog Götaströms Golfklubb. Kommentar partigruppen: Bra!
- Spara strandzon längs Lagan. Kommentar partigruppen: Bra! Mycket viktigt!
- Bäckravinen från Grönelund som tangerar Hembygdsparken. Kommentar partigruppen: Bra!

Reglerade ekosystemtjänster i Skillingaryd Sid 106.

- Skötselplan dike. Kommentar partigruppen: Bra!
- Skapa utökade infiltrationsmöjligheter vid översvämning. Kommentar partigruppen: Bra! Hela sträckan från Stenvadet och nedströms är viktig för vattenregleringen i Skillingaryd.
Svar: utvecklingsförslaget kompletteras med ovanstående mening.
- Temperaturreglering fastigheten Råven. Kommentar partigruppen: Bra! Mycket viktigt!
- Temperaturreglering Fågelfors skolan. Kommentar partigruppen: Bra! Mycket viktigt! Asfaltsöknen måste blomma!
- Grönområde och ravin i anslutning till Sörgårdsskolan och Bullerbyn. Kommentar partigruppen: Bra!
- Spara områden med betydelse för dagvattenhantering. Kommentar partigruppen: Bra! Viktigt
- Dagvattenlösning Femkampsområdet. Kommentar partigruppen: Bra! Prioriterad åtgärd.
- Spara Fåglabäck. Kommentar partigruppen: Bra! Se nedan. Sid 108
- Spara hästhagen Sörgårdsskolan. Av många skillingarydsbor kallas hagen för "fårahagen". Bra! Området hör naturligt ihop med Fridhäll. Se sidan 109.
Svar: utvecklingsförslaget kompletteras enligt förslag.

- Spara bäckravinen från Grönelund som tangerar Hembygdsparken. Kommentar partigruppen: Bra!

Sociala och hälsofrämjande ekosystemtjänster i Skillingaryd Sid 108

- Skapa central aktivitetsplats. Kommentar partigruppen: Bra! Torget och Slätten erbjuder möjligheter, i synnerhet sommartid.
Svar: Lokalisering beslutas av plankommittén.

- Spara Fåglabäck

Området måste närmare utredas med hänsyn till livsmedelsproduktionsperspektivet, ekosystemtjänster, rekreation m m, liksom tätortens växande behov av tomtmark för bostäder.

Svar: Avvägning görs i Översiktsplanen.

- Spara och stärk Grönelund som friluftsområde: Kommentar partigruppen: Viktigt att långsiktigt skydda Grönelundsområdet genom att bilda friluftreservat.
Svar: Följande text läggs till: KSAU beslutade 2018-01-24 (KS 2018/016) att Grönelund ska skyddas genom naturvårdsavtal. Naturvårdsavtal har ännu ej upprättats.
- Stärk natur- och kulturleden vattennära mötesplatser längs Lagan. Kommentar partigruppen. Bra! Viktig med skötselplan.
- *Skapa mötesplatser Sörgården vård- och omsorgsboende. Kommentar partigruppen: Bra!* Viktigt att anlägga vissa odlingsängar och rabatter som är upphöjda.
- *Stärka Vasaparken Östra Allégatan. Kommentar partigruppen: Bra!* Vasaparken måste göras levande för att bli attraktiv. Angeläget att skapa en mer lummig karaktär, och gärna en fontän.
- *Stärka park vid Tallbackens förskola. Kommentar partigruppen. Bra!*
- *Spara Fridhäll. Kommentar partigruppen: Bra!* Tillsammans med "Hästhagen Sörgårdsskolan" måste området säkras för framtiden och inte bebyggas med bostäder. Naturreservat måste övervägas. Se sid 107 "Spara Hästhagen Sörgårdsskolan".
Svar: Området anges som spara i planen. Marken är idag privatägd vid Fridhäll, hästhagen är kommunal. Dialog med markägare behöver ske om marken ska skyddas ytterligare. Förslag om övervägande till naturreservat kommer inte läggas in i planen i dagsläget då de biologiska värdena inte är kända tillräckligt väl för att veta om det är befogat. Projektledningen tror det är lämpligare att "skydda" marken genom detaljplanens utformande.
- *Stärka Fågelforsskolans utemiljöer. Bra!* Se sid 106 "Temperaturreglering Fågelforsskolan"
- *Stärka Gullbäckens utemiljöer. Kommentar partigruppen: Bra!* Se nedan under nya förslag.

Försörjande ekosystemtjänster i Skillingaryd, Sid 110

- Spara Fåglabäck. Kommentar partigruppen: Vi ser det som otänkbart att spara hela Fåglabäck. Olika samhällsintressen måste kunna tillgodoses och samsas. Delar av Fåglabäck

ingår i det som betraktas som Grönelundsområdet och ytterligare delar är väl frekventerade utflyktsmål och plats för lek, friluftsliv och annan idrott. Andra delar måste få ge plats för bostäder. Alternativen för Skillingaryd är få eller rentav inga. Svar: avvägning med andra intressen görs i översiktsplanen.

- Hästhagen Sörgårdsskolan. Se "Spara Fridhäll" ovan, sid 109..

Nya förslag för Skillingaryd från oss:

- Parkmiljöer saknas. Ett lämpligt område är invid turistbyrån längs Storgatan/Södra Vägen mot rondellen.
Svar: Utvecklingsförslag om gröna miljöer i centrala Skillingaryd utvecklas enligt förslaget från partigruppen.
- En fördjupad studie av Trollebergets framtid bör göras för att dels utröna vad som bör bevaras av naturvårds- och friluftsskäl dels vilka delar som kan bebyggas.
Svar: Förslaget är att utvecklingsförslaget läggs till i planen.
- Skogspartiet längs västra sidan om E 4 från Alshultsområdet till Kaffegatan och vidare över på Östra lägret är ett frekventerat strövområde som bör stärkas som grönstråk.
Svar: Stråket över på östra sidan utpekad. Bevara kopplingen i norra delen av Alshultsområdet relevant. I min gröna plats pekades området inte ut. Finns dock mycket stigar i området. Pekas ut som ett befintligt grönt stråk i strukturbilden, men läggs inte in som utvecklingsförslag.
- Området öster om Gullbäcken längs Gropabäcken är lämpligt som aktivitetspark.
Svar: En aktivitetspark kan inte inrymmas i området pga topografin samt brist på ytor. Lokaliseringen av en aktivitetspark i Skillingaryd gör baserat på rekommendation av plankommittén. Lokalisering för aktivitetsparken kommer inte att pekas ut i planen.

Planens åtgärdsförslag blir många. Det är väsentligt att hitta en prioritering som är genomförbar. Bättre med ett färre antal åtgärder, aktiviteter etc. som långsiktigt sköts och håller kvalitet, än många olika som det finns risk för att det saknas medel till för verksamhet, vård och tillsyn.

Grönstrukturplanen är ett betydelsefullt verktyg för inte minst den framtida kommunala planeringen.

Intern remiss till nämnder och förvaltningar

Miljö- och byggnämnden

Det är en mycket ambitiös plan med mycket information. För att grönstrukturplanen (GSP) ska vara mer lättanvänd vore det önskvärt med ett sammanfattande dokument, med de strategier/utvecklingsförslag/ åtgärder som tagits fram och där det tydligt framgår vilken dignitet de har. **Svar: ett sammanfattande dokument tas fram enligt förslag.**

Det vore önskvärt att kommunen strävar efter att stråk av naturmark finns längs alla vägar, gång- och cykelvägar. Förutom att det ger ett nätverk av gröna stråk i samhällena, kan den snö som plogas bort från vägarna i större utsträckning ligga kvar vid sidan av vägen och därmed minskar mängden snö som måste forslas bort. Detta ger i nuläget minskad användning av fossila bränslen med allt vad det innebär samt troligen även positiva effekter vad gäller trafiksäkerhet.

Svar: Perspektivet läggs till som en strategi under rubriken "ekologiskt samspel".

Det talas i några utvecklingsförslag om att undersöka möjligheten att ta frö från Gärarov Storäng för att så in längs vissa vägar. Gärarov Storäng är ett naturreservat och Natura 2000-område. För att få ta fröer från området krävs dispens från områdesbestämmelserna, söks hos Länsstyrelsen. Om växter av frön från Gärarov Storäng ska klara sig på en ny plats gäller det att förutsättningarna (markens beskaffenhet, fukt, näringshalt mm) är likartade de på Gärarov Storäng och att skötseln av vägkanterna anpassas.

Svar: Texten om att ta frön från ängen tas bort.

Det anges som en åtgärd att en cykelväg ska anläggas till en badplats i Linnesjön på ca 4,5 km avstånd från Klevshult. Den badplats som avses antas vara en liten strand i Starkeryd i södra delen av sjön. Den kommunala badplatsen ligger avsevärt längre bort i norra änden av sjön. Det saknas bedömning om badplatsen är lämplig ur hälsoskyddssynpunkt. Det ligger ett större lantbruk i omedelbar närhet till stranden.

Svar: Ursprungligen ett medborgarförslag. Med denna information stryks förslagsvis utvecklingsförslaget från Grönstrukturplanen.

Det finns förslag på åtgärder för Klevshult, för övriga orter finns endast utvecklingsförslag.

Svar: ska stå även utvecklingsförslag för Klevshults, texten ändras.

För att underlätta orienteringen i kartmaterialet gällande ekosystemtjänster, vore det fint om infrastruktur i form av vägar och järnväg lades till i kartorna. Strukturbilderna (kartorna) bör kompletteras med de geografiska platser som utpekats i text för orienteringens skull, exempel Ormanäset i Bondstorp.

Svar: åtgärdas enligt nämndens förslag.

Det skulle underlätta om det i den digitala sammanfattningen går att klicka i texten för att få en markering på kartan gällande åtgärder/utvecklingsförslag.

Svar: är ännu inte möjligt i kartverktyget vad vi vet. Men vi kommer jobba in etiketter i kartan så man kan läsa vad varje ikon syftar till för utvecklingsförslag. Numrering för utvecklingsförslagen kan tillföras i karta och i text.

Tekniska nämnden

Generellt: - Grönstrukturplanen är som helhet innehållsrik och riktigt bra! Stort dokument med många åtgärder. Vore bra om det gick att bryta ut som en handlingsplan och konkretisera de åtgärder som behöver göras med en prioritering.

Hexagonbilderna känns diffusa.

Svar: Det åtgärdas med en tydligare bakgrundskarta.

Vilka två försörjande ekosystemtjänster hittar du på kyrkogården i Byarum exempelvis (sidan 51)?

Svar: Dricksvatten från grundvatten och grundvatten som insatsvara. Baseras på jordartskarta och samråd med VA-chef.

Hur blir det med driften om alla örtrika zoner ska planteras? Tål de slåtterkrossen som går 1- 2 gånger/år?

Svar: Det beror på vad som planteras på varje enskild gräsmark. Vissa gräsmarker kan behöva slås annorlunda tider på året, andra slås färre gånger än vad som görs idag

Man ser nog aldrig något i text om att det går att motverka brunificering av sjöar genom att plantera lövträd och mindre barrskog närmast sjöar. Även igentäppning av små diken hjälper mot detta.

Förord bör innehålla ett tack till alla som bidragit till rapporten.

Svar: Åtgärdat enligt förslag.

Tekniska nämnden är ansvarig för flera utvecklingsförslag i orterna. Hur kopplas budget ihop med grönstrukturplanen som är ett vägledande dokument? Hur kommer vi till verklighet för att kunna utveckla enligt förslagen? Uppföljning? Tekniska nämnden har inte medel för att genomföra grönplan.

Svar: det finns inga krav eller tidsplaner för Grönstrukturplanen, det är ett planeringsunderlag och inte ett tematiskt tillägg, vilket beslutades i samband med att projektet gavs i uppdrag. Underlaget är avsett att kunna stötta tekniska nämnden i sin verksamhet, och ge en bra grund när man sköter och hanterar allmän platsmark. I vilken grad tekniska nämnden avser att använda underlaget och kunskapen som samlats är upp till nämnden. Ska exempelvis en åtgärd genomföras, så kan man finna vägledning i planen som gör att man kan ta mer långsiktigt hållbara beslut.

Grönstrukturplanen bör innehålla information om invasiva arter och information om att kompost på allmän platsmark inte är tillåtet.

Svar: Information om invasiva främmande arter läggs till i underlagsrapport 7. Information om nyttjande av allmän platsmark läggs till i egen åtgärd (se kommentar specifikt för detta).

Synpunkter på dispositionen:

Innehållsförteckning bör förtydligas genom att flera avsnitt markeras, för nu är den lång och svårt se innehållet. Indragen är dock bra. Klickfunktionen är bra. Den kan väcka mer intresse och läsaren ska lätt hitta delar som den kan vara intresserad av att fördjupa sig i.

Förslag:

-Huvudrubriker och under dessa kommer indrag innehåll som ingår under varje:

Bakgrund

Projektledning, arbetsgrupp, referensgrupper, övriga samarbeten. medborgardialog

Syfte grönstrukturplan

Kommunens grönstruktur idag

Vaggeryd kommuns Mål och strategier, utmaningar

Internationella och nationella mål

Svar: innehållsförteckningen förtydligas.

Ansvarig nämnd behöver ses över. T.ex. är tekniska nämnden ansvarig för allmän platsmark och för resterande kommunal mark är kommunstyrelsen ansvarig nämnd. Det är olyckligt att ha delat ansvar mellan flera nämnder. Förslagsvis har man en ansvarig nämnd och en stödjande då flera nämnder än en är berörd. **Svar: åtgärdas enligt nämndens förslag.**

Områden som inte är kommunala är väl egentligen ingen fråga för tekniska kontoret att hantera (till exempel Punkt 3 i Hok s.96)?

Svar: korrekt, detta ses över.

Ambitionsnivåer:

Allt som en kommun utför utan lagkrav utsätts för en prioritering eftersom de kommunala medlen är ändliga. Kommunen ska utgå från långsiktig hållbarhet inkluderat ekonomiskt. Har bedömning gjorts utifrån ambitionsnivån och ekonomisk förmåga? Kanske handlingen ska beskriva budgetprocessen eftersom vissa åtgärder kräver medel vilket inte ansvarig nämnd har rådigheten över.

Svar: Dokumentet är tänkt att vara ett kunskapsunderlag. Dokumentet antas inte, det bara godkänns som underlag. Det är därför "åtgärderna" kallas för utvecklingsförslag, de är endast kunskap som ni i nämnden får ta er ann om viljan finns. Det finns ingen tvingande tidshorisont eller genomförandekrav, men förhoppningsvis ser tekniska nämnden detta som ett underlag som kan hjälpa till att fatta beslut om exempelvis skötsel eller åtgärder på allmän platsmark som kan sättas in i ett större perspektiv. De förslag som är framtagna vet vi är strategiska och att de ligger i relevanta stråk och kan därför få en stor nytta i den större strukturen. Vissa saker kanske kan inrymmas i budget för vissa projekt som tex fastighet har, andra kanske väljs att göras inom befintlig skötselplan och andra kanske man kan söka externa medel för i egna projekt (LONA eller bidrag för gröna städer).

Brandrisker:

För att minska brandrisker i större omfattningar borde grönytor (skog) inne i tät bebyggelse inte vara gran närmast bebyggelse.

Svar: perspektivet läggs in i underlagsrapport 7 under rubriken om skogens gröna infrastruktur.

Kampen om den tätortsnära marken:

Det är mycket som ska inrymmas i tätorternas centrala delar vilket kan leda till konflikter i markanvändningen. Markanvändningen i tätort regleras i detaljplan. Fler styrande ställningstagande i en kommun är parkeringsnorm, hur stor andel av tomtmarken som får bebyggas. Förutsatt att vi fortsätter att växa kommer ett behov av parkeringsplatser under markplan eller parkering i flera plan uppstå för att frigöra yta i centrala delar till grönytor.

Byarum (s. 70):

- Ansvarig tekniska kontoret byts mot tekniska nämnden.

Svar: Åtgärdas.

- Punkt 1. Vem är kommunen? Kommunen äger ingen del av Krängshultsvägen.

Svar: Åtgärdas till Vägsamfällighet som forum

- Punkt 3. Är det ytan mellan GC-vägen och gamla E4:an som menas?

Svar: Ja, beskrivningen förtydligas.

- Punkt 4. Privat mark är det länsstyrelsens som ställa krav på att spara träd. Kommunen kan rapportera in dessa dock.

Svar: text ändras till: Forum: Privata markägare, vägsamfällighet Krängshultsvägen, samt Byarum-Bondstorps församling.

Byarum (s.74):

- Punkt 1. Vem tar dialogen?

Svar: förtydligar i text att det är kultur- och fritidsnämnden som tar den frågan.

- Punkt 2. Inte ansvar Tekniska nämnden, borde vara Kultur- och fritidsnämndens sakfråga. Det finns redan ett stråk som borde kunna utvecklas lite bättre med informationsskyltar etc.

Svar: korrekt, detta ändras enligt förslag

- Punkt 3. Något som kanske bör vävas in i utbyggnad av Skyttabygget istället ? Privat mark söder om bruket. Finns det ett behov av en anlagd park i Byarum? Park är ett anlagt område som kräver skötsel

Svar: Utvecklingsförslaget tas bort.

Klevshult (s.78):

- Punkt 1. Sand rakt igenom så LOD är fördelaktigt och mer kostnadseffektivt. Kan vara relevant vid framtida exploateringar.

Svar: efter samråd med tekniska kontoret kommer denna kommentar att bortses ifrån.

Klevshult (s. 79):

- Punkt 2. Att skapa ytterligare nya vattennära mötesplatser längs Lagan är inte möjligt enligt nuvarande program som beslutats av kommunstyrelsen. Först behövs ett nytt program tas 29 (59) fram och beslutats av kommunstyrelse innan vi i tekniska nämnden kan komma vidare. Ett genomförande kräver också medel.

Svar: Kommunstyrelsen läggs som ansvarig och texten omformuleras så att den tydligare uttrycker behovet av ett nytt/ utökat program för vattennära mötesplatser.

- Punkt 3. Finns behovet? Røj ledningsgatan och lägg gatan ovanpå överföringsledning? Medel saknas för gång- och cykelvägen i Klevshult.

Svar: Utvecklingsförslaget tas bort.

Bondstorp (s.83):

- Punkt 2. Jordbrukslandskapet i Bondstorps tätort är en risk för det tänkta vattenskyddsområdet. Bör ej uppmuntras.

Svar: för de stödjande ekosystemtjänsterna och livsmedelsproduktion är förslaget fördelaktigt. Begränsningar för de befintliga jordbruksverksamheterna får regleras i föreskrifter.

Hok (s.87):

- Punkt 2. Är det kommunal mark eller ej? På privat mark är det en fråga för länsstyrelsen.

Svar: Text ändras till: Tekniska nämnden ansvarar för de träd som står på kommunal mark

(idrottsplatsen samt fastigheter vid Lindefors). Övriga träd ansvarar privata markägare för i samråd med Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

- Punkt 3. Är inte Tekniska nämndens ansvar. I översiktsplanering och exploateringar behövs hänsyn tas så inte mossen utarmas.

Svar: ändras till att kommunstyrelsen bevakar frågan i den översiktliga planeringen och i detaljplaneärenden.

Hok (s.89):

- Punkt 1. Om det är Riksväg 30 ni tänker på är det trafikverkets genomfartsled. Det är även trafikverket som beslutar i frågan om att anlägga ett övergångsställe. Koppling finns för gång och cykelväg vid rondell i södra delen av Hok.

Svar: Utvecklingsförslaget stryks från planen.

- Punkt 2. Behöver samordnas med Tekniska nämndens lekplatsplan.

Svar: Utvecklingsplan för allmänna kommunala aktivitetsplatser och lekplatser nämns i åtgärden. Men förtydligar detta.

- Punkt 3. Huvuddelen är inte kommunal mark. Tekniska nämndens ansvar gäller kommunal mark.

Svar: förslaget ändras till "Spara" då vi inte har så mycket rådighet över stråket då det är privatägt till stora delar. Förtydligar i texten att det ägs till stor del av privata markägare och att tekniska endast har rådighet att spara den norra delen.

Vaggeryd (s.92):

- Punkt 1. Om ni tänker på Gärhovsdeponin så bör det först utredas om tätskiktet kan drabbas negativt av att anlägga en äng på tippen med hänsyn till rotinträngningar och dylikt.

Svar: Inspelet läggs till i utvecklingsförslagets beskrivande text.

Vaggeryd (s.96):

- Punkt 4 och 5. Det står samma rubrik?

Svar: åtgärdas

Vaggeryd (s.97):

- Punkt 2 Privat mark.

Svar: åtgärdas enligt förslag

- Punkt 3 – Tillsynsverksamhet. Inte tekniska nämndens ansvar.

Svar: Utvecklingsförslaget föreslås tas bort.

Vaggeryd (s.98):

- Punkt 4. Kommunstyrelsen behöver i så fall ta ett nytt beslut. Det ingår inte i nuvarande programmet för vattennära mötesplatser. Eller så blir det beslutat genom grönstrukturplanen men då behövs en budget tillskapas för ett genomförande. Svar: åtgärdas enligt förslag

Vaggeryd (s. 100):

- Vilken park/naturvård? Tekniskas? Svar: tekniska tas bort som forum för frågan

Skillingaryd (s.105) :

- Punkt 2. Södra parkvägen ligger väl inte i Skillingaryd? **Svar: åtgärdas.**
- Punkt 4. Kinnarps AB äger marken som Götaströms golfklubb ligger på. Tekniska nämnden är ansvarig för kommunal mark.
Svar: åtgärdas. Syftade nog mer på att föra dialogen men förstår er förvirring. Har ändrat till privat markägare.

Skillingaryd (s.108):

- Punkt 4. Natur- och kulturbed kommer att gå utmed Lagan genom Skillingaryd och vidare genom Vaggeryd för att knyta ihop orterna. Förvaltning av detta får i så fall komma in i en framtida skötselplan. **Svar: text åtgärdas enligt förslag**

Skillingaryd (s.117):

- Är det tekniska som ska se till att hästhagen bevaras? Det ligger inom Kommunstyrelsen ansvar att inte ändra områdets funktion.
Svar: ändrar åtgärden till "spara" samt enligt förslag.

ÖVRIGT:

- s. 6, Stavfel, andra meningen: En grönplan kan se väldigt olika ut i olika kommuner, men det som oftast ingår...**Svar: åtgärdas**
- Om man vill läsa mer om hur dokument som redan är beslutade och hur de är sammankopplade så får man fördjupa sig i bilagan. Bilden på s 22 men en kort text räcker i huvuddokument.**Svar: åtgärdas enligt förslag**
- s. 50, Mening nr 2 förkortas. I nästa mening tas väldigt bort. **Svar: åtgärdas enligt förslag**
- s. 9, Målbilderna behöver komma tidigare i dokumentet. **Svar: åtgärdat enligt förslag**

Underlagsrapport 4, s. 17, Natur och kulturbed, knyta ihop Skillingaryd och Vaggeryd. Den skapar vi ju nu och lär allmänheten om ekosystemtjänster (skyltar). **Svar: åtgärdat enligt förslag**

- I Grönplan för Skillingaryd under rubriken "Brister" på sidan 11 står det att boende får tillstånd att nyttja mark i grönområde för bland annat vedupplag genom att boende i utbyte inhägnar och sköter sitt markområde. Detta har inte fungerat bra då inhägnandet av allmän platsmark har lett till att man flyttat tomtgränser ut på grönområdet. Allmän platsmark är inte tillåtet att inhägna eller nyttja för privata ändamål.
Svar: Utvecklingsförslag för Vaggeryd och Skillingaryd läggs in avseende att detta påverkar det rörliga friluftslivet och livsmiljöer negativt.

Kultur- och fritidsnämnden

Grönstrukturplanen fokuserar på tätorterna, men nämner även platser som ligger utanför 300 m2 radie. Därav anser nämnden att följande platser ska inkluderas i planen som har betydelse inom friluftsliv- och kulturperspektivet:

- Samtliga kommunala badplatser ska finnas omnämnda.

Svar: de kommunala badplasterna beskrivs mer ingående i rapport 4 samt att Åkers badplats tas med i karteringen av värdefulla friluftsområden.

- Badplatsen i Åker bör värderas i karteringen (ej klassad i dagsläget)

Svar: de kommunala badplasterna beskrivs mer ingående i rapport 4 samt att Åkers badplats tas med i karteringen av värdefulla friluftsområden.

- Kyllåsbacken i Nyholm

Svar: finns med i rapport 4 om friluftslivets värden. Företaget har även kontaktats i remissförandet för att lämna synpunkter på underlaget.

▪ Det finns Lajvbyar utanför Skillingaryd i Basseberg som är stora och viktiga mötesplatser sommartid både för kommuninvånare och för invånare i övriga landet. Forum privat markägare och föreningen Berghemsvänner och Vildmarksbyn vid Kyllsjön väster om Nyholm.

Svar: Vildmarksbyn finns med i rapport 4 om friluftslivets värden. Lajbyn i Basseberg läggs till som område i friluftslivskarteringen.

- Skillingaryds Hembygdspark

Svar: läggs till som en "spara" åtgärd under Skillingaryd i utvecklingsförslagen.

- Området där Skillingaryds Atila Brukshundklubb håller till.

Svar: området tas upp som ett "område för specifika brukarkategorier" i rapport 4.

- Området kring idrottsplatsen Movalla IP

Svar: Kommunens idrottsplatser omnämns i underlagsrapport 2 "Sociotopinventering" i kartunderlaget.

Planen nämner även att dialog bör ske med privata markägare som bedriver näringslivsverksamhet inom friluftsområdet och dessa platser bör synliggöras utifrån kunskaps- och mötesvärdeperspektivet.

Under de senaste åren har kommunstyrelsen bl.a. haft upp två ärenden som kultur- och fritidsnämnden har yttrat sig kring gällande friluftslivet som inte har noterats i planen.

- Motion – Utveckling av friluftsområdet Movalla dnr KS 2018/205

- Motion – Bäckalyckan, Friluftsgården och Grönelund blir kommunala naturreservat dnr KS 2016/166

Svar: Under 2018 har arbetet med att utreda frågan om att skydda områdena Grönelund, Friluftsgården och Bäckalyckan. KSAU beslutade 2018-01-24 (KS 2018/016) att Bäckalyckan ska skyddas genom att fortsatt finnas med i kommunens grönplan och översiktsplan som ett område som ska bevaras samt att Friluftsgården och Grönelund ska skyddas genom naturvårdsavtal. Text om detta läggs till vid berörda åtgärder.

Synpunkter utvecklingsförslag

Byarum

Utvecklingsförslag: Skapa ett socialt stråk från tätort till Gärahovsstoräng

Kommentar kultur- och fritid: **Munkaleden** är intressant att synliggöra och inkludera i förslaget och att koppla in i det föreslagna stråket. **Kultur- och fritid läggs till som relevant forum** för frågan till följd av detta samt **föreningen för Munkaleden** **Svar: förslaget läggs in i planen.**

Klevshult

Utvecklingsförslag: Stärka koppling mellan Turess torg och Lastbilens lekplats samt utöka för fler målgrupper . Kommenter kultur- och fritid: Aktivitetsplatser ligger generellt sett på is som fråga och Skillingaryd samt Vaggeryd är prioriterade när frågan tas upp igen. Inte så aktuellt att ta in Thures torg då det ligger på andra sidan vägen, snarare relevant att utveckla miljön runt lekplatsen istället om något görs. **Svar: förslaget läggs in i planen.**

Bondstorp

Utvecklingsförslag: Stärka tillgänglighet vid badplatsen och i dess närområde. Kommenter kultur och fritid: Lägg till Sjöborgen. Öka tillgängligheten mellan den kommunala badplatsen och Sjöborgen som är ett socialt intressant område med verksamhet under sommaren. Dialog med föreningen. Lägg till kultur- och fritidsnämnden som forum. **Svar: förslaget läggs in i planen.**

Hok

Utvecklingsförslag: En samlad aktivitets- och mötesplats

Kommenter kultur och fritid: Aktivitetsplatsen är inget som prioriteras i dagsläget. Finns dock med i Utvecklingsplan för allmänna kommunala aktivitetsplatser och lekplatser men då som förslag att lekplatserna slås ihop till en större lekplats. Kan vara aktuellt att ändra ordet aktivitetsplats till samlad lekplats istället och ta bort inblandningen av kultur- och fritid.

Svar: enligt de analyser som gjorts kring vilka upplevelsevärden som finns i Hok visar det på behov av en mötesplats som är till för fler målgrupper än endast barn och barnfamiljer. Rubriksättningen kommer därför att behållas. Huvudsakligt ansvar sätts till tekniska nämnden då en sammanslagen lekplats är steg ett, men ska ändå åtgärden göras rekommenderas det starkt att små insatser görs för att inbjuda fler målgrupper i den sociala grönstrukturen.

Utvecklingsförslag: Belysning i friluftsområde

Kommenter kultur och fritid: Här bör ett större grönt stråk- tänk tillämpas norrut. Kopplingen till Hooks Herrgård är mycket intressant från befintligt motionsspår och vidare längs med ån. Naturcampingen bör nämnas som ett värde i stråket samt att de läggs till som intressant dialogpart. **Svar: intressant att stärka kopplingen norrut. Lägg in som ett eget utv. förslag.**

Vaggeryd

Utvecklingsförslag: Skapa gräsmark vid Munkaleden

Kommenter kultur och fritid: Nämnden bör stå med som forum då de ansvarar för lederna och kontakt med föreningen. **Svar: läggs till enligt förslag.**

Utvecklingsförslag: Östermostråket

Kommentar kultur och fritid: Nämn även områdets sociala relevans pga. närheten till Vaggeryds IP.

Svar: läggs till enligt förslag.

Utvecklingsförslag: Friluftsgården sparas och stärks

Kommentar kultur och fritid: Nämnden bör stå med som forum då nämnden ansvarar för bidrag till föreningen samt ansvarar för belysningen som nämns i förslaget.

Svar: läggs till enligt förslag. Utvecklingsförslaget delas upp i två delar, en som berör att spara marken för friluftssändamål och ett förslag där utveckling av området med belysning etc. redogörs för. För det sistnämnda sätts kultur- och fritidsnämnden som ansvarig nämnd.

Utvecklingsförslag: Strandpromenad runt Hjortsjön

Kommentar kultur och fritid: Att ta sig runt med cykel runt strandpromenaden bör prioriteras och nämnas i förslaget.

Svar: ur ett tillgänglighetsperspektiv kan det vara värt att utreda möjligheten att även funktionsvarierade personer ska kunna ta sig runt sjön. Detaljerna kring utformningen av stråket kommer att utelämnas i förslaget då det dels blir för detaljerat i detta övergripande dokument, dels för att det kräver vidare undersökning av tekniska (förslagsvis i projektet med vattennära mötesplatser) kring vad som är möjligt och relevant.

Tilläggs förslag: Här bör badplatsen få ett eget utvecklingsförslag som fokuserar på att stärka platsen.

Forum är kultur- och fritidsnämnden för den frågan.

Svar: läggs till enligt förslag.

Utvecklingsförslag: Spara och stärka Bäckalyckan

Kommentar kultur och fritid: Här bör kopplingen mellan bostadsområdet till området lyftas som ett viktigt socialt stråk. Stärka cykelväg och stigar som ansluter vid Västra strand bostadsområde nordväst till Bäckalyckan för att uppmuntra att ta sig dit till fots eller med cykel. Tekniska bör involveras som forum

Svar: stråket som nämns är relevant. Utvecklingsförslag läggs till

Utvecklingsförslag: Kulturell aktivitetsplats

Kommentar kultur och fritid: Plankommittén bör nämnas som forum för diskussion då de beslutar om placering av aktivitetsplatsen.

Svar: läggs till enligt förslag.

Skillingaryd

Kommentar kultur och fritid:

Tilläggs förslag: Skillingaryds hembygdspark bör nämnas. Dialog med föreningen är intressant då delar av området inte används eller är eftersatt skötselmässigt. Alternativ användning samt utveckling för delar av området bör diskuteras närmare. Forum: Tofteryds-Hagshults

Hembygdsförening och kultur- och fritidsnämnden.

Svar: förslaget om ett utvecklingsförslag läggs till i planen.

Pocketparken bör nämnas samt kant zonen mellan väg och Skjutfältet.

Svar: parken finns med i rapport 2 sociotopinventeringen. Kan beskrivas tydligare dock.

Tilläggs förslag: Skapa mobila gröna som i centrala Vaggeryd

Kommentar kultur och fritid: Motsvarighet för förslaget bör finnas även för Skillingaryd.

Svar: förslaget om ett utvecklingsförslag läggs till i planen.

Utvecklingsförslag: Spara och stärk Grönelund som friluftsområde

Kommentar kultur och fritid: Kultur- och fritidsnämnden och Skillingaryds Frisksportklubb läggs till som forum.

Svar: läggs till enligt förslag.

Utvecklingsförslag: Stärk natur- och kulturleden/ vattennära mötesplatser längs Lagan

Kommentar kultur och fritid: Åhult är aktuellt att utveckla ytterligare i framtiden då det växt i popularitet. Skapa lekmöjligheter för mindre barn in i skogen. Även området vid golfbanan kan fortsätta att utvecklas i samråd med golfklubben. Kanotuthyrning kan vara intressant också och tillgängliggöra Lagan söderut. Kultur- och fritidsnämnden ska stå med som forum.

Svar: läggs till enligt förslag. Kultur- och fritidsnämnden byts till forum istället för tekniska nämnden då det avser en led, som är kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde, samt att nämnden var projektägare av LONA-projektet i samma område.

Synpunkter underlagsrapport 4

Generella synpunkter

Följande begrepp bör breddas gällande Beskrivning av de sociala- och hälsofrämjande ekosystemtjänsterna:

Naturpedagogik: Alla kommunens invånare är relevanta för begreppet och bör läggas till och inkluderas med värde för skolorna i utbildningen. Ett livslångt lärande sker ständigt.

Kommentar kultur- och fritid, ex. vis. skrivelse under Nytt: Värde för skolor i utbildningen **och att uppehålla kunskapen och livslångt lärande för kommunens alla invånare...**

Svar: läggs till enligt förslag i beskrivningen av ekosystemtjänsten i rapport 1, 2, 3 och 4.

Symbolik och andlighet: Lägg till tradition och kulturarv i skrivelsen. Kommenter kultur- och fritid, ex. vis. skrivelse under Nytt: Naturens betydelse för olika religioner, **traditioner och kulturarv.**

Svar: läggs till enligt förslag.

Barn- och utbildningsnämnden

I syftet för den föreslagna grönstrukturplanen lyfter man fram att man ska se planen som en del i ett beredskapsarbete och en del i det underlag som gör Vaggeryds kommun till en trivsamt, funktionell och stabil kommun att bo och jobba i både idag och i framtiden. Noga uttänkta utemiljöer på våra enheter och runt om i kommunen kan vara viktiga verktyg för att främja lärandet hos våra barn och elever men grönstrukturplanen lyfter även fram viktiga aspekter som ökat välmående och jämställdhet som viktiga områden som främjas av detta. Vi bedömer att allt detta går att relatera till våra mål för förvaltningens verksamhet.

Förvaltningen menar på att vi alltid borde vara en instans som tillfrågas i arbetet av nya grönområden eller inför om- eller nybyggnation av enheter då vi genom vår verksamhet tillsammans med en tilltalande och pedagogisk utemiljö kan främja lärandet och välmående hos våra barn och elever i kommunen.

Barn och utbildningsförvaltningen menar att vi i vår verksamhet har goda möjligheter att direkt eller indirekt bidra till att denna bild sprids. Utomhuspedagogik med hjälp av våra närområden, användning av våra gemensamma grönytor och attraktiva miljöer kan vara ett av många sätt att bidra till detta. Men, för att ha möjligheter att skapa en sådan verksamhet krävs att vi tillsammans med övriga berörda förvaltningar och nämnder planerar för att verksamheterna får de förutsättningar som krävs för detta.

Vi kan i grönstrukturplanen se förslag på specifika satsningar runt om på våra enheter som kommer från både medborgardialogen och från enkät med vår egen personal och Barn- och utbildningsförvaltningen delar uppfattningen att få in mer möjlighet till "naturlig" lek på våra utegårdar, men utomhusmiljön ska även kunna vara ett verktyg i pedagogiken. Att inte bara prata om miljön utan att även få känna på den i olika uttryck och sammanhang kan bland annat bidra till att öka förståelse för naturen och främja barn och elevers kreativitet. Vi vill även lyfta att detta måste gälla på ett generellt plan och att man i diskussion kring detta inte fastnar vid specifika projekt då likvärdigheten för våra barn och unga är en viktig aspekt vi alltid måste tänka in.

Svar: Projektledningen har tagit del av remissvaret. Inspel kring utomhusmiljöns värde för pedagogiken kommer att läggas in i rapport 3 om befolkningens hälsa och gröna miljöer, samt att det arbetas in i strategierna med koppling till förskolornas utemiljöer och lekvärdesfaktorn.

Socialnämnden

Socialnämnden har tagit del av förslag till Grönstrukturplan med fokus på rapport nr 3, "Befolkningens hälsa och gröna miljöer". Rapporten är den som mest speglar Socialnämndens arbetsområde. Socialnämnden instämmer i stort med den analys som finns och med förslagen till förbättringsområden som anges. Socialnämnden vill också förtydliga vikten av ett inkluderande perspektiv.

En inventering är genomförd i några av socialnämndens verksamheter. Socialnämnden ser ett behov av att det genomförs i samtliga verksamheter, så att t ex verksamheter för personer med funktionsvariationer även beaktas.

Svar: läggs till som en punkt i uppföljning av Grönstrukturplanen.

Idag finns möjlighet till nära skogsmiljöer för hälsa och rekreation i samtliga tätorter. Socialnämnden anser att dessa miljöer behöver utvecklas. Bäckalyckan, Grönelund och Friluftsgården är viktiga rekreationsområden i närheten av våra största samhällen.

Svar: perspektivet beaktas i utvecklingsförslagen för de tre friluftsområdena.

Socialnämnden föreslår att det där skapas aktiva och tillgängliga ytor för den äldre befolkningen samt för personer med funktionsvariation. Dessa områden bör kompletteras med bl. a enklare utegym. för fysisk aktivitet. Promenadstråken ska utformas på stabil grund för att inkludera alla medborgares möjlighet till aktivitet i dessa miljöer. Det är viktigt med fler bord och stolar i anslutning till promenadstråken.

Svar: läggs till i strategierna under "hälsa" i grönstrukturplanen.

Socialnämnden har verksamhet i äldreboenden, trygghetsboenden, gruppboendestäder samt daglig aktivitet för personer med funktionsvariationer. Grönskötselytorna kring och i anslutning till dessa fastigheter och övriga fastigheter som socialnämnden bedriver verksamhet i, ska vara av sådan karaktär att det ger mervärde för medborgaren. Det ska vara generösa och välkomnande grönytor kring husen. Det ska finnas odlingsmöjligheter. Socialnämnden ser gärna ett större anslag av fruktträd och bärbuskar. Det är också viktigt med plana promenadstråk, så att medborgarna kan ta sig fram på ett smidigt sätt.

Svar: Perspektivet lyfts i planens strategi samt att perspektiven förtydligas i åtgärderna för vård- och omsorgsboendena i planen.

Föreningar

Attila Brukshundsklubb

En del av den mark som SBK Attila arrenderar av Vaggeryds kommun är upptagen som industriområde men vi ser helst att det även i fortsättningen kan utgöra ett område med grönstruktur.

På området bedriver klubben utbildning, tävlingar m.m. men även möjlighet för hundägare att själva bedriva träning med sina hundar och inte minst den sociala biten med att träffas och umgås på vår anläggning.

Då området är placerat i närheten (gångavstånd) till tätorten ser vi det som en extra fördel med dess placering, då även barn och ungdomar på ett lätt sätt kan ta sig till oss och vår verksamhet.

Som vi ser det finns det ett aldrig sinande behov av utbildningar (hundkurser), vi är en av Smålands största brukshundklubbar med våra ca 300 medlemmar. Vi vill utveckla klubben framåt och kunna erbjuda fler att delta på våra kurser och tävlingar och anser som sagt därför att det är viktigt att området även fortsättningsvis kan utgöra ett område med grönstruktur.

Svar: I sociotopinventeringen rapport 2 anges området som "tätortsnära natur". Förslagsvis används den inkomna informationen som tilläggs-text i rapport 4 om friluftslivets värden för att fördjupa underlaget kring beskrivningen av de verksamheter som avses för specifika brukarkategorier.

Skillingaryd-/Vaggeryds Ornitologiska Förening

Vi har tagit del av en väl genomarbetad Grönstrukturplan. Vår bedömning är främst ur ett ornitologiskt perspektiv.

Byarum, Klevshult, Bondstorp och Hok. Åtgärderna för dessa orter ser vi positivt på och har inget att tillägga.

Vaggeryd:

Här nämns att Götarps hage ska få ett formellt skydd vilket vi tycker är viktigt men vill även innefatta den mycket skyddsvärda bäckravinen (Lagan) som gränsar till hagmarken. Ravinen börjar vid dammfästet/vägbron och sträcker sig nedströms Vaggeryds gamla reningsverk se sid 94.

Svar: Förslagsvis införs denna synpunkt i Grönstrukturplanen. Förslaget med att skydda Götarps hage slås lämpligast ihop med nästkommande förslag på sidan 94 om att bevara ravinen.

Under rubriken variationsrikskog, Götastrand, är vi osäkra på vilket område som avses se sid 95. Även på sidan 96, Spara våtmark söder Västra strand, är vi osäkra på geografin.

Svar: Beskrivning förtydligas.

När det gäller "Gång och cykelbro över Hjortsjön" har vi samma ståndpunkt som tidigare. Vi anser att en sådan skulle innebära att Hjortsjöområdet ytterligare exploateras och att naturvärdena försämras.

Svar: Förslaget skulle gynna möjlighet till hälsa och rörelse, men det är relevant att eventuellt låta förslaget utgå från planen då den inte på ett direkt sätt stärker ekosystemtjänsterna utan snarare stärker stråket på ett indirekt sätt. Förslaget är att detta tas bort från planen med hänvisning till att det inte är en åtgärd som stärker den gröna infrastrukturen förmåga att leverera kulturella ekosystemtjänster, dock skulle det stärka hälsa och rörelse som värden i sig.

Stora och lilla Mogölen borde i fortsättningen få vara en orörd tätortsnära oas. Närhet till skolorna gör detta än mer viktigt för att ge möjlighet för barn att få vistas i naturen. Förslag om belysning och fontäner ser vi närmast som ett skämt.

Svar: Förslaget hämtades delvis från Naturvärdesinventeringen från 1975 samt från medborgarförslag. Förslagsvis ändras beskrivningen som innebär en mildare variant av eventuella tillgängliggörande åtgärder. Även socialdemokraterna har yttrat sig kring detta, och förslaget är att ändra texten enligt deras beskrivning. Förslaget ändras till "spara".

Skillingaryd.

Vi tycker det är viktigt med en restaurering och en skötselplan för Skillingaryds dämme.

Att stärka sandödlans habitat vid Fågelforsdammen samt att ljungheden längs Lagan hålls öppen ser vi som viktigt för att stärka den biologiska mångfalden.

Avslutningsvis vill trycka på vikten att bibehålla våra tätortsnära jordbruksmarker, fria från exploatering av de spillror som nu finns kvar.

Svar: Tas med som ett utvecklingsförslag för tätorterna att spara det småbrutna odlingslandskapet.

Den senaste naturinventeringen för Vaggeryds kommun gjordes 1975, här föreligger behov av en ny.

Svar: Tas med i del om uppföljning av planen som föreslås läggas till efter Länsstyrelsens beslut samt nämns i samband med strategin om att öka kunskapen om nyckelfaktorerna.

Hembygdsföreningen Skillingaryd

Ta med Hembygdsparken i underlaget som ett utvecklingsförslag med rubriken "Stärka". Beskriv ytornas funktioner: södra delen av parken är mer ordnat och norra delen värdefull för gräsmarker. Önskvärt att rensa från sly och hålla en välskött kantzon mot vägen. Bevara helheten som den är med en mångfunktionell yta. Det är aktuellt för föreningen att ta fram en skötselplan för området. Forum: Kultur- och fritidsförvaltningen samt Hembygdsföreningen

Svar: Införs som utvecklingsförslag under kulturella ekosystemtjänster för Skillingaryd. Se även kultur- och fritidsnämndens yttrande om att ta med Hembygdsparken som ett utvecklingsförslag.

Vaggeryds Skid- och Orienteringsklubb

Inkommen skrivelse

Svar: Enligt beslut i tekniska utskottet ska stängslet tas bort någon gång efter 2020 (TU 2018/054). I utvecklingsförslaget om Höga bränna, hänvisas det till tidsperioden "inom ca. 5 års tid". Tiden beror av när de senast planterade ädellöven har vuxit sig tillräckligt stora enligt Skogsstyrelsen. Projektledningen ser misstaget och problematiken med att skriva inom 5 års tid istället för efter 2020 då det är otydligt med olika tidshänvisningar från kommunens sida. Projektledningen ser misstaget i tidsreferensen och föreslår att ändra utvecklingsförslaget till det som sägs enligt senaste beslut i tekniska nämnden.

Avseende nedfallna träd kompletteras utvecklingsförslaget om att stärka friluftsgården med föreningens inkomna synpunkt.

Naturskyddsföreningen i Vaggeryd/Skillingaryd

Naturskyddsföreningen vill härmed lämna följande synpunkter/kommentarer till det förslag till Grönstrukturplan som finns ute för samråd. Våra synpunkter berör i första hand underlagsrapport 7, ekologiska landskapssamband.

Grönstrukturplanen är ett mycket välformulerat och välskrivet dokument som det har varit svårt att hitta brister i. Det är viktigt att tänka på att dokumentet bara är ett vägledande och inte ett styrande dokument, så länge det inte finns medel avsatta för att kunna genomföra alla de bra åtgärder som finns föreslagna är det bar en väldigt bra grönstrukturplan. Nu blir det upp till våra politiker att se till att visionen blir till verklighet.

Skog Här vill vi att man gynnar tall på de marker som är typiska tallmoar som är så vanliga i vår kommun. Tallen finns också på andra marker och särskilt utmed vara vattendrag och sjöar. Att man i största möjliga mån sparar lövträd och ökar andelen löv i det kommunala skogsinnehavet. Lövträd som ökar den biologiska mångfalden och har det visat sig dämpar skogsbrand vilket inte är minst viktigt efter de senaste torra somrarna med många bränder. Avverkar man lövträd så skall man plantera nytt i motsvarande grad.

Svar: Beskrivningen i rapport 7 under "Fokusområde skog" kompletteras baserat på kommentaren. Perspektivet kring att plantera ett nytt lövträd för varje avverkat träd är en god tanke men kan vara svårt att tillämpa i alla de fall som träd avverkas (produktionssynpunkt, trafiksäkerhetssynpunkt, tillgänglighetssynpunkt). I vissa fall är det exempelvis en öppenhet som krävs för att den biologiska mångfalden eller det rörliga friluftslivet ska gynnas. Förslaget är istället att det läggs in som strategi inom biologisk mångfald att: "Vid förnyring av skog planteras flera olika trädarter (där marken tillåter) samt att åldersvariation bland träden för att öka mångfalden."

Generellt handlar detta om kompensation för förlorade livsmiljöer i de fall de inte går att bevara, exempelvis i exploateringen. Kompensation är alltid en sista utväg och hur kommunen ska arbeta med detta läggs till som en del i uppföljningen av Grönstrukturplanen (läggs in ett avsnitt om uppföljning i slutet av dokumentet).

Skog Klevshult Nordväst om Klevshult finns ett skogsparti som under många år betats och som också länsstyrelsen visat stort intresse för. Fortsatt bete är önskvärt och att man undantar detta område från framtida exploatering.

Svar: perspektivet bevakas i utvecklingsförslag i huvuddokumentet.

Skog - Vatten Naturskyddsföreningen verkar för ökad biologisk mångfald så att plocka bort all gran utmed Lagan genom tätorter som berörs kanske inte är det bästa. Spara granen där det är bäst för mångfalden och kanske där det är svårast att avverka till en rimlig kostnad.

Svar: relevant kommentar som läggs in i rapport 7 under rubriken "Fokusområde analys löv".

Gräsmarker Här finns många bra tankar och förslag till att utöka och binda ihop de gräsmarker som finns idag både på kommunal och privat mark. Ett sådant område som finns med är Götarps hage, kommer här fortsatt betesdrift att ske? och om så är fallet så kan man med fördel utöka betesmarken söderut.

Svar: Tanken är att bete ska fortsätta. Marken söderut är militärens mark så kommunen har inte rådighet över den marken.

Gräsmarker runt Fåglabäck borde kunnas betas annars är det ju slätter som gäller.

Svar: Bete uppmuntras. Markerna vid Fåglabäck som är kommunala arrenderas idag.

Våtmarker Flera av våra vattendrag är ju reglerade enligt vattendomar men följs ju inte alltid vilket då har stor påverkan både uppströms och nedströms dammarna. Kan kommunen på något sätt påverka så att vi får ett bättre och jämnare flöde?

Svar: VEAB reglerar kommunens vattendomar. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för om vattendomarna följs, så kommunen har inte rådighet i frågan. Även större regleringar kan inrymmas i vattendom, beroende på hur den utformats.

Skillingaryd Våtmarksområdena väster om Skillingaryd avvattnas österut mot tätorten och är sedan länge kulverterade. Finns det tankar om att kunna synliggöra dessa mer och därmed bidra till en rikare samhällsmiljö?

Svar: Tankar finns, nämns i Skillingaryds grönplan "Följa vattnet". Som läget är nu är åtgärden svår att genomföra bland annat pga tätheten av byggnader/tomter längs stora delar av sträckan. Om exploatering görs i närheten av vattnet bör delar öppnas upp och att det blir synligt. En strategi om öppna dagvattenlösningar kopplat till "skydd mot extremväder" föreslås.

Skillingaryds dämme, här vill vi att man utökar området söderut till att även omfatta "gamla tippen" där man funnit en mycket intressant insektsfauna och även sandödda.

Svar: Projektledningen vet inte riktigt vad som avses med att "utöka området", om det avser skötselplan eller skydd. Björnloka finns i området och bör tas bort för att minska påverkan på den biologiska mångfalden. Området består av ruderatmarker och de bör hållas öppna. Utvecklingsförslaget kompletteras.

Byarum - Klevshult Då man förlorat våtmarker runt bägge samhällena kanske det går att skapa nya som ersätter de som försvunnit.

Svar: I utvecklingsförslagen nämns det att om dagvattenlösning blir aktuellt är det fördelaktigt att anlägga öppna dagvattenlösningar.

Vaggeryd Linnarkilen. Här finns många bra tankar på hur man kan utveckla detta vattenstråk däremot är vi inte intresserade av fler områden som den park/damm som vi hittar nedanför Preem. Här ser vi inte mycket som bidrar till biologisk mångfald utan tvärtom stora gräsytor som snarare ger biologisk enfald. Här vill vi att man ökar förutsättningar för biologisk mångfald.

Svar: I första hand bör de biologiska och reglerande värdena i området stärkas. Våtmarken vid Fenix föreslås tillgängliggöras med fokus på naturpedagogik. Förslaget förtydligas att det är försiktiga tillgänglighetsåtgärder som bör genomföras. Enbart spänger bör nyttjas. Hydrologin får inte påverkas.

Vatten Utmed Lagan har man ju tidigare använt de översvämmade maderna till både bete och slätter och här ser vi gärna att man kanske restaurerar och visar på detta sätt att bruka det som vi idag ser som sankmark. Positivt med förslag till att anlägga fiskvägar vid Götarp och vid Kvarndammen i Vaggeryd men varför har man inte samma tank vad gäller Fågelforsdammen?

Svar: Fågelforsdammen är inte kommunalägd så kommunen har begränsad rådighet över frågan.

Röjning utmed våra vattendrag lyfts ju alltid fram som något positivt men röj med eftertanke och klokhets, orörda ytor bidrar ju verkligen till mångfalden.

Svar: Perspektivet är relevant och nämns i strategierna och utvecklingsförslagen för Lagan att försiktighet är viktigt.

Naturskyddsföreningens lathund för tätortsnära natur Lathund för en naturvänlig föregångskommun

- Grönområden och stråk ska kartläggas, inventeras och vara ett viktigt underlag i all fysisk planering. Både biologiska, sociala och kulturella värden ska tas med.
- Värdefulla gröna kilar och tätortsnära natur ska bevaras.

- Gröna samband ska förstärkas, inte fragmenteras och styckas sönder.
- För varje grön yta som bebyggs ska en lika stor ny grön yta skapas.
- För varje träd som huggs ner ska minst ett nytt träd planteras.
- Naturens alla värden, såväl biologiska och kulturella som värden för friluftsliv, lek och hälsa, ska ha betydelse för hur naturen sköts.
- Om stora grova grenar, eller hela gamla träd måste tas ner, låt grenar och stammar ligga kvar i naturen. De är bostäder åt mängder av insekter och andra kryp.
- Alla barn ska ha natur nära skola och förskola, helst inom 300 meter utan att barnen behöver ta sig över hårt trafikerade gator eller vägar för att ta sig dit.
- Värdefulla vattenmiljöer ska bevaras och förstärkas, utmed stränder ska strandskyddet gälla så att både djur och människor kan få tillgång till vattnet.
- Vattenmiljöer som exploateras ska ersättas och kompenseras.
- Vatten som rinner fritt ska inte ledas ner i rör, istället ska nedgrävda rör med dagvatten öppnas och rinnande vattnet bli en del av naturen.
- Kommunens naturvårdsarbete ska kommuniceras löpande. Alla berörda av en åtgärd får möjlighet att göra sin röst hörd.
- Kommunen ger stöd till naturskola eller annan form av utomhuspedagogisk verksamhet som fungerar som en resurs för alla skolor i kommunen.

Svar: Listan berörs till stor del i strategierna för Grönstrukturplanen.

Grannkommuner

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun har tagit del av remissen gällande "Grönstrukturplan för Vaggeryds kommun". Kommunen avstår från att yttra sig över underlaget.

Svar: Yttrandet har noterats.

Övriga inkomna synpunkter

Synpunkt 1

Storgatans fortsättning genom Götaströms industriområde norrut mot Vaggeryd.

Förslag att ta med i grönstrukturplanen: Här vore det fint att plantera träd/buskar mellan körvägen och cykelbanan om det inte påverkar trafiksäkerheten förstås. Förslagsvis rönn som är ett vackert träd och som kan vara föda åt många fåglar fram på höstkanten.

Svar: Sett till den gröna infrastrukturen är det fördel att det är öppen gräsmark längs stråket. Men plantering av löv längs väg är annars en relevant strategi då Skillingaryd är ett stödhabitat för lövskog.

Synpunkt 2

Gröntippen i Skillingaryd. Det kanske faller utanför grönstrukturplanen men icke desto mindre är det en service som kommunen erbjuder medborgarna, jättebra! Men det behövs mer information så att rätt saker läggs på rätt ställe. Förvånansvärt mycket plastpåsar och annat skräp hamnar här. Stora träd och grenar som lätt kunde bli bra brasved slängs också här. De tar tid att förmultna. Naturligtvis har inte kommunen resurser att ha personal här hela tiden men kanske att området tittas till lite oftare! Förslag att ta med i grönstrukturplanen: Hur kan grönavfallet hanteras så att det tillför/gynnar en biologisk mångfald? Större grenar/träd som grönavfall, kan de hanteras på annat

sätt? Text som bränsle.

Svar: Intressant förslag, kommer dock lämnas utanför grönstrukturplanen då det mer avser nedskräpning/ avfallshantering som ligger på SÅM:s ansvar. Förslaget vidarebefordras till SÅM.

Synpunkt 3

Vid ett par tillfällen har jag sett avverkning/gallring på kommunal mark i januari månad. Resultat: grangrenar och små granar som måste transporteras bort, alternativt ligger och förmultnar. Förslag att ta med i grönstrukturplanen: Planera sådan avverkning i december så att smågranar och granris kan användas i kommunens lokaler i juletid, alternativt skänkas till medborgarna. En julgran är förvisso småpotatis i en kommunal budget men en liten ekologisk/ekonomisk vinst finns nog att hämta här.

Svar: Intressant förslag, resurshushållningstänk! Kommer inte att läggas till som ett utvecklingsförslag i planen då det hamnar lite utanför vår avgränsning. Tanken med att det lämnas kvar är för att det blir näring till marken, och det som samlas ihop går till bränsle till fjärrvärmeverket.

Synpunkt 3

Ytterligare en synpunkt som kanske faller utanför grönstrukturplanen är sortertergården i korsningen Sturegatan/Smedjegatan i Skillingaryd. Det är förskräckligt mycket skräp runt sortergården som blåser i väg långa sträckor. Kanske att området tittas till lite oftare om resurser finns. Förslag att ta med i grönstrukturplanen: Plantera lämpliga träd buskar runt kommunens sortergårdar för att göra det lite mera lummigt.

Svar: intressant förslag. Viss plantering har skett men en del träd har tyvärr dött. Städning av återvinningsstationerna sköts egentligen av FTI och ansvaret kring stationerna diskuteras för närvarande. Det rekommenderas att de kontaktas avseende nedskräpning då de är ansvariga att hålla det snyggt.

Synpunkt 4:

Jättebra om dagvattnet kan hanteras i öppna diken/bäckar och dammar så långt som möjligt, det är väl beskrivna och utvecklade förslag i grönstrukturplanen. Strandzon vid Lagan och buffertzoner längs motorvägen, utmärkt förslag. Att göra skolgårdar och andra ytor i centrum grönare för att motverka värmeöar, jättebra idéer.

Frihugga skyddsvärda träd, intressant, går det att få en lista om vilka träd som är skyddsvärda och var de finns?

Svar: Kartor för skyddsvärda träd finns i Länsstyrelsens geodatabas. I de uppdaterade strukturbildskartorna i kartberättelsen samt i dokumentet avser vi att lägga in träden som ett kartlager.